

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအထိ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

[၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၂၀။]

အချုပ်အခြာအာဏာသည်၊ ပြည်သူ့တို့ တည်သည်ဟု ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ တွင်၊ အထင်အရှားပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်တကြောင်း။

ထိုအချုပ်အခြာအာဏာကို ပြည်သူ့တို့ထံမှခံယူ၍၊ ဥပဒေအရတည်ထောင်သော ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များက ပြည်သူ့တို့၏ကိုယ်စား သုံးစွဲ ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ထိုဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ တွင်၊ အထင်အရှားပြဋ္ဌာန်းထားသည်လည်း တကြောင်း။

ဒေသအလိုက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရှိသည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်၊ ဒီမိုကရေစီသဘောတရားကိုအခြေခံ၍၊ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စ၊ ယဉ်ကျေးမှုကိစ္စ၊ စီးပွားရေးကိစ္စများအတွက်၊ သက်ဆိုင်ရာဒေသ၏ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းသော ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအဖွဲ့များသို့ တရားဥပဒေဖြင့် အာဏာများကို လွှဲအပ်နိုင်စေရန်၊ အဆိုပါဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၁ တွင် အထင်အရှားရည်ညွှန်းဖော်ပြထားရှိသည်လည်းတကြောင်း။

ထို့ပြင် ပြည်သူ့အတွက်နှင့် ပြည်သူ့အားတာဝန်ခံယူ၍ ပြည်သူ့၏ကြီးပွားချမ်းသာရေးကိုစွဲအဝဝတို့ကို၊ ဆောင်ရွက်စေနိုင်သည့် ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တာဝန်ခံအဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းရန်လိုအပ်သည်လည်းတကြောင်း။

ထိုအကြောင်းများကြောင့် အောက်ပါအတိုင်း အက်ဥပဒေ အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

အခန်း ၁။

စကားရိုး။

၁။ ။ ဤအက်ဥပဒေကို ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအထိ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး အက်ဥပဒေဟုခေါ်ရမည်။

၂။ ။ (၁) ဤအက်ဥပဒေသည်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ က၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် သတ်မှတ်သည့်နေ့တွင် စတင်အာဏာတည်ရမည်။

အာဏာတည်သည့်နေ့။ (၂) ဤအက်ဥပဒေတရားကို သော်၎င်း၊ အစိတ်အပိုင်းကိုသော်၎င်း၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ က မည်သည့်ဒေသတွင်မည်သည့်နေ့ရက်၌ စတင်အာဏာတည်ရမည်ဟု အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

၃။ ။ ဤအက်ဥပဒေတွင် အကြောင်းအရာနှင့်ဖြစ်စေ၊ ရှေ့နောက် စကားတို့၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့်ဖြစ်စေ၊ မဆန့်ကျင်လျှင်—

အဓိပ္ပါယ် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်။ (က) “ နှာ ” ဆိုသည်မှာ၊ မြို့ပြ၏ ပြင်ပ၌ ရှိ၍ အစဉ်အလာအရ နေအိမ်များတည်ရှိသည့် သို့တည်းမဟုတ် နေအိမ်များအတွက် ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်က “ ရွာမြေ ” ဟု သတ်မှတ်ထားသည့် လူအများ စုပေါင်းနေထိုင်သော ဒေသကိုဆိုလိုသည်။

အဘိုး—၃၁ ပြား။]

- (ခ) “ကျေးရွာ” ဆိုသည်မှာ၊ ရွာတရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရွာအများ ပါ ငင် သည့် ကျေး ရွာ အက် ၉ ၀ ဒေ အ ရ ကျေး ရွာ နယ်မြေ (Village Tract) ဟု အသိအမှတ်ပြုထား သည့် အရပ်ဒေသကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ ကျေးရွာအဖြစ်ကျေညာ ထားသည့် လူအများစုပေါင်းနေထိုင်ရာ အရပ်ဒေသကိုဆိုလိုသည်။
- (ဂ) “တိုက်နယ်” (Circle) ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၄) အရ၊ ကျေးရွာများကိုစုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသည့် ကျေးရွာစုကို ဆိုလိုသည်။
- (ဃ) “မြို့” ဆိုသည်မှာ၊ မြို့များ အက်ဥပဒေအရ မြို့ဟုအဓိပ္ပာယ်ဖော် ပြထားသည့်အရပ်ဒေသ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ် အက်ဥပဒေ အရကျေညာထားသည့်အရပ်ဒေသ၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ၊ မြို့မဟုကျေညာထားသည့်အရပ်ဒေသကိုဆိုလိုသည်။
- (င) “ရပ်ကွက်” ဆိုသည်မှာ၊ မြို့များ အက်ဥပဒေအရကော်ကောင်စီ၊ မြို့နယ် အက်ဥပဒေအရကော်ကောင်စီ၊ “ရပ်ကွက်” ဟု အသိအမှတ် ပြုထားသည့်အရပ်ဒေသကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ၊ ရပ်ကွက်အဖြစ်ကျေညာထားသည့် လူအများနေထိုင်ရာ အရပ် ဒေသကိုဆိုလိုသည်။
- (စ) “မြို့နယ်” ဆိုသည်မှာ၊ အခွန်နှင့်အရပ်ရပ်စီရင်အုပ်ချုပ်မှုကိစ္စအလို့ငှါ၊ မြို့နယ်အဖြစ်ဖွဲ့စည်းထားသည့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဤအက်ဥပဒေအရ၊ မြို့နယ်အဖြစ်ကျေညာထားသည့်ဒေသကိုဆိုလိုသည်။
- (ဆ) “ခရိုင်” ဆိုသည်မှာ၊ အခွန်နှင့်အရပ်ရပ်စီရင်အုပ်ချုပ်မှုကိစ္စအလို့ငှါ၊ ခရိုင်အဖြစ်ဖွဲ့စည်းထားသည့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ခရိုင်အဖြစ်ကျေညာထားသည့်အရပ်ဒေသကိုဆိုလိုသည်။
- (ဇ) “ကျေးရွာကောင်စီ” ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အရဖွဲ့စည်း ထားသည့်ကျေးရွာကောင်စီကိုဆိုလိုသည်။
- (ဈ) “ရပ်ကွက်ကော်မီတီ” ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) အရဖွဲ့စည်း ထားသည့်ရပ်ကွက်ကော်မီတီကိုဆိုလိုသည်။
- (ည) “မြို့မကောင်စီ” ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ ဖွဲ့စည်း ထားသည့်မြို့မကောင်စီကိုဆိုလိုသည်။
- (ဋ) “မြို့နယ်ကောင်စီ” ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၄) အရ ဖွဲ့စည်း ထားသည့်မြို့နယ်ကောင်စီကိုဆိုလိုသည်။
- (ဌ) “ခရိုင်ကောင်စီ” ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၆၊ ပုဒ်မခွဲ (၅) အရ ဖွဲ့စည်း ထားသည့်ခရိုင်ကောင်စီကိုဆိုလိုသည်။
- (ဍ) “ကျေးရွာလူကြီး” ဆိုသည်မှာ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ကျေးရွာ ကောင်စီသို့ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရသူကိုဆိုလိုသည်။
- (ဎ) “ဒေသန္တရအဖွဲ့” ဆိုသည်မှာ၊ ခရိုင်ကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်ကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက် ကော်မီတီကို ဆိုလိုသည်။
- (ဏ) “ကျေးရွာတရားရုံး” ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၅၅ အရဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့ကိုဆိုလိုသည်။

- (တ) “နည်းဥပဒေ” ဆိုသည်မှာ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ဤအက်ဥပဒေ အရပြုသည့်နည်းဥပဒေကိုဆိုလိုသည်။
- (ထ) “စည်းကမ်းဥပဒေ” ဆိုသည်မှာ၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့က ဤအက်ဥပဒေ အရပြုသည့် စည်းကမ်းဥပဒေ (Bye-laws) ကိုဆိုလိုသည်။
- (ဒ) “အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့” ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၇၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရခန့်ထား သည့်အဖွဲ့ကိုဆိုလိုသည်။
- (ဓ) “ပြည်သူ့ချွေးချေ” (People’s Counsel) ဆိုသည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၃၇၊ ပုဒ်မခွဲ (၉) အရခန့်ထားသည့်အရာရှိကိုဆိုလိုသည်။
- (န) “တရားမခရိုင်တရားသူကြီး” ဆိုသည် စကားရပ်တွင်၊ ရာဘက် တရားမ ခရိုင်တရားသူကြီးလည်းပါဝင်သည်။
- (ပ) “ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး” ဆိုသည်စကားရပ်တွင်၊ တွဲဘက်ခရိုင် ဂူဇဝတ်တရားသူကြီးလည်းပါဝင်သည်။
- (ဖ) “ဥက္ကဋ္ဌ” ဆိုသည် စကားရပ်တွင်၊ ဥက္ကဋ္ဌ မရှိသောကာလ၌၊ ၎င်း၏ ကိုယ်စား၊ ဥက္ကဋ္ဌ ၏ဝတ်တရား များကိုဆောင်ရွက်ရသည့် ပုဂ္ဂိုလ် လည်း ပါဝင်သည်။
- (ဗ) “ဗဟိုဌာန” ဆိုသည်မှာ၊ ဌာနအသီးသီးကို တခုနှင့်တခုပူးပေါင်း ဆက်သွယ်သွားနိုင်ရန်၊ ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ရသည့်ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး က၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက လက်ကိုင်ထားသော ဌာန (General Department) ကိုဆိုလိုသည်။
- (ဘ) “အခွန်” ဆိုသည်မှာ၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရတို့က ကြီးကြပ် ကောက်ခံသည့် အခွန်တော် (Revenue) မှတစ်ပါး၊ ဒေသန္တရ အဖွဲ့ကြီးကြပ် ကောက်ခံသည့် အခွန် (Rates and Taxes) ၊ အကောက် (Toll) ၊ အခ (Fees, Rents and other cognate incomes) တို့ကိုဆိုလိုသည်။
- (မ) “လုပ်အား” ဆိုသည်မှာ၊ အလုပ်ကို ကိုယ်ထိ လက်ရောက်လုပ်ခြင်း (Labour) ကိုဆိုလိုသည်။

အပိုင်း ၁။

စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေး။

အခန်း ၂။

ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်း။

၄။ ။ ဤအက်ဥပဒေတင်အာဏာတည်သည့်ခရိုင်တွင်၊ သို့တည်းမဟုတ်ခရိုင်၏ အစိတ်အပိုင်းတွင် ခရိုင်ကောင်စီ၊ မြို့နယ်ကောင်စီ၊ မြို့မ ကောင်စီ၊ ရပ်ကွက်ကော်မတီနှင့် ကျေးရွာ ကောင် စီ များ ဖွဲ့စည်းထားရမည်။

မြို့နယ်ကောင်စီသည်၊ ခရိုင်ကောင်စီ၏လက်အောက်ခံဖြစ်ရမည်။ ခရိုင်ကောင်စီ၏ကြီးကြပ်ခြင်းကိုအထောက်အထားပြုလျက်၊ ရပ်ကွက်ကော်မတီသည်၊ မြို့မကောင်စီ၏လက်အောက်ခံဖြစ်၍၊ ကျေးရွာကောင်စီနှင့်မြို့မကောင်စီသည်၊ မြို့နယ်ကောင်စီ၏လက်အောက်ခံဖြစ်ရမည်။

၅။ ။(၁) နိုင်ငံတော်သမ္မတ သည်၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်၍၊ ဤအက်ဥပဒေအလို့ငှါ မည်သည့်အရပ် ဒေသကိုမဆို မြို့မအဖြစ်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်အဖြစ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်အဖြစ် ကျေညာနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ယင်းကဲ့သို့ ကျေညာထားပြီးသောမြို့မ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်၏နယ်နိမိတ်ကိုသတ်မှတ်၊ သို့တည်းမဟုတ်ပြင်ဆင်နိုင်သည်။

(၂) ခရိုင်ကောင်စီသည်၊ သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်အတွင်းရှိ မည်သည့်ဒေသကိုမဆို ကျေးရွာအဖြစ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရွာအဖြစ်ကျေညာနိုင်သည်။ ယူပြု ကျေးရွာ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ရွာ၏နယ်နိမိတ်ကိုသတ်မှတ်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ်ပြင်ဆင်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင်ဤအက်ဥပဒေအရ မြို့မအဖြစ်သတ်မှတ်ထားသည့်အရပ်ဒေသများမပါဝင်စေရ။

(၃) မြို့မကောင်စီသည်၊ ခရိုင်ကောင်စီ၏အမိန့်ကြော်ငြာချမှတ်ပြီးလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာမြို့မအတွင်းရှိ မည်သည့်အရပ်ဒေသကိုမဆို ရပ်ကွက်အဖြစ်ကျေညာနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ရပ်ကွက်၏နယ်နိမိတ်ကိုသတ်မှတ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြင်ဆင်နိုင်သည်။

(၄) ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသည့်နည်းဥပဒေအရခရိုင်ကောင်စီသည်၊ သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာများ၏ အကျိုးတူဖြစ်ထွန်းစေရန် ကျေးရွာနှစ်ခုကိုသော်ငှား၊ နှစ်ခုထက်ပိုမိုသည့် ကျေးရွာများကိုသော်ငှား၊ စုပေါင်း၍တိုက်နယ်အဖြစ်ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ခရိုင်ကောင်စီသည်၊ ယင်းသို့ဖွဲ့စည်းထားသည့် တိုက်နယ်တွင်ပါဝင်သော ကျေးရွာများက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည် လုပ်ငန်းများကို စည်းကမ်းဥပဒေများဖြင့်သော်ငှား၊ ညွှန်ကြားချက်များဖြင့်သော်ငှား သတ်မှတ်နိုင်သည်။

၆။ ။(၁) ကျေးရွာကောင်စီတွင် ရွေးကောက်ခြင်းခံရသော ငါးဦးအောက် မနည်းခုနစ်ဦးထက်မပိုသည့်လူကြီးများပါဝင်ရမည်။

ဒေသန္တရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်း နည်း။ (၂) ရပ်ကွက် ကော်မတီတွင် ရွေးကောက်ခြင်းခံရသော သုံးဦးအောက်မနည်း၊ ငါးဦးထက်မပိုသည့် လူကြီးများပါဝင်ရမည်။

(၃) မြို့မကောင်စီတွင်၊ ထိုမြို့မအတွင်းရှိရပ်ကွက်ကော်မတီအသီးသီးမှရွေးချယ်သောရပ်ကွက်ကော်မတီ လူကြီးကိုယ်စားလှယ်တဦး၊ သို့တည်းမဟုတ် သုံးဦးထက်မပိုသောရပ်ကွက်ကော်မတီလူကြီးကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ရမည်။

(၄) မြို့နယ်ကောင်စီတွင်၊ ထိုမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာကောင်စီအသီးသီးမှရွေးချယ်သော ကျေးရွာလူကြီးကိုယ်စားလှယ်တဦးနှင့်မြို့မကောင်စီအသီးသီးမှရွေးချယ်သောငါးဦးအောက်မနည်း၊ ဆယ်ဦးထက်မပိုသည့် မြို့မကောင်စီလူကြီးကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ရမည်။

(၅) ခရိုင်ကောင်စီတွင်၊ ထိုခရိုင်အတွင်းရှိမြို့နယ်ကောင်စီအသီးသီးမှရွေးချယ်သောလေးဦးအောက်မနည်း၊ ရှစ်ဦးထက်မပိုသည့် မြို့နယ်ကောင်စီလူကြီးကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ရမည်။

(၆) ဤပုဒ်မ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုမဆန့်ကျင်ဘဲ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်၊ အခါအားလျော်စွာဒေသန္တရအဖွဲ့တဖွဲ့တွင်ပါဝင်ရမည့်လူကြီးဦးရေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နည်းဥပဒေပြုနိုင်သည်။

ခြင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင်ဒေသန္တရအဖွဲ့ကဖွဲ့သည်၊ သတ်မှတ်ထားသည့်အဖွဲ့ဝင်လူကြီးများကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်များကိုသတ်မှတ်ထားသည့်အချိန်ကာလအတွင်း ပြည့်စုံအောင်ရွေးကောက်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ်ရွေးချယ်ခြင်းမပြုခဲ့လျှင်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတက၊ လစ်လပ်နေသောနေရာအတွက် နည်းဥပဒေအရဖြည့်သွင်းနိုင်သည်။

၇။ ။ (၁) ဒေသန္တရအဖွဲ့များ၏သက်တမ်းသည်၊ ငါးနှစ်ဖြစ်ရမည်။ သို့ရာတွင် ထိုဒေသန္တရအဖွဲ့၏ သက်တမ်းကုန်ဆုံးသော်လည်း၊ ရာထူးသက်တမ်းနှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့သစ်ကို နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းပြီးသည် မိမိတို့ကြီးငွေ့။ အထိ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ဝင်လူကြီးများသည်၊ မိမိတို့၏တာဝန်ဝတ်တရားများကိုဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၂) ဒေသန္တရအဖွဲ့ဝင် လူကြီးများမှာ နည်းဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်း နေ့တွက်နှင့် ခရီးစရိတ်များထုတ်ယူနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၈။ ။ ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်အတွင်း၌နေထိုင်ပါလျက်၊ ပါလီမန်မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူတိုင်းမှာ နည်းဥပဒေနှင့်အညီ မိမိတို့နေထိုင်သော ကျေးရွာအတွက်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်အတွက် လူကြီးရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

၉။ ။ (၁) နည်းဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အညီအတိုင်း၊ မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူတိုင်းသည်၊ မိမိနှင့်သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာလူကြီးရွေးကောက်ပွဲ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်လူကြီး ရွေးကောက်ပွဲမရှိသို့ ကိုယ်တိုင်သွားရောက်မဲပေးရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် မဲမပေးလိုက မိမိရောက်ကြောင်းကို မဲရုံမှူးအားတိုင်ကြားရမည်။

(၂) မည်သည့်မဲဆန္ဒ ပေးပိုင်ခွင့် ရှိသူမဆို လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ ပုဒ်မခွဲ(၁)အရ ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ ထိုပျက်ကွက်သူကို ကျေးရွာတရားရုံးက ကျစ်တဆယ်ထက်မပိုသော ငွေဒဏ်တပ်ရိုက်နိုင်သည်။

၁၀။ ။ ကျေးရွာလူကြီးနှင့်ရပ်ကွက်ကော်မတီသို့လူကြီးများကို လျှို့ဝှက်သောမဲဆန္ဒပေးစံနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်ရမည်။ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြားကိစ္စရပ်များကို နည်းဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ်ရမည်။

၁၁။ ။ ပါလီမန်အမတ်အဖြစ်အရွေးခံပိုင်ခွင့်ရှိသူတိုင်းမှာ ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသည့် နည်းဥပဒေနှင့်အညီ၊ မိမိအမြဲနေထိုင်သော ကျေးရွာအတွက်သာလျှင် ကျေးရွာလူကြီးအဖြစ် အရွေးခံပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ပါလီမန် အမတ်အဖြစ် အရွေးခံပိုင်ခွင့် ရှိသူတိုင်းမှာ၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသည့် နည်းဥပဒေနှင့်အညီ မိမိအမြဲနေထိုင်သော မြို့မအတွင်းရှိ ရပ်ကွက်တခုအတွက်သာလျှင်၊ ရပ်ကွက်ကော်မတီလူကြီးအဖြစ် အရွေးခံပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

ခြင်းချက်။ ။လက်ရှိရွာသူကြီး၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်သူကြီးသည်၊ ကျေးရွာလူကြီး၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်ကော်မီတီလူကြီးအဖြစ်အရွေးခံခြင်းမှ ဤအက်ဥပဒေအရ တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်းမရှိစေရ။

၁၂။ ။ရပ်ကွက်ကော်မီတီမှမြို့မကောင်စီကိုယ်စားလှယ်များ၊ ကျေးရွာကောင်စီနှင့်မြို့မကောင်စီမှမြို့နယ်ကောင်စီကိုယ်စားလှယ်များ၊ ၎င်းပြင် မြို့နယ်ကောင်စီမှ ခရိုင်ကောင်စီ ကိုယ်စားလှယ်များကို ရွေးချယ်ရာ၌၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါ ပြုထားသည့်နည်းဥပဒေနှင့် အညီဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃။ ။ဒေသန္တရအဖွဲ့ဝင်လူကြီးတဦးသည်—

- လူကြီးအဖြစ်မှရပ်စဲခြင်း။
 - (က) သေဆုံးသော်၊
 - (ခ) လူကြီးအဖြစ်မှနုတ်ထွက်သော်၊
- (ဂ) ဤအက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်များအရ၊ လူကြီးအဖြစ်မှရပ်စဲခြင်းသော်၎င်း၊ နုတ်ပယ်ခြင်းသော်၎င်း ခံရသော်၊
- (ဃ) နည်းဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း အစည်းအဝေးများကို တက်ရောက်ရန်ပျက်ကွက်ခဲ့သော်၊
- (င) မိမိအရွေးခံရသောကျေးရွာတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ်မြို့မတွင် နည်းဥပဒေဖြင့် ပြု ဋ္ဌာန်း ထား သည့် အတိုင်း ဆက် လက် နေ ထိုင် ခြင်း ပြု ည် တွင် ရှေ့ပြောင်းသွားသော်၊
- (စ) ပါလီမန် အမတ်အဖြစ် အရွေးခံပိုင်ခွင့် အရည်အချင်း ပျက်လွင်းလာသော်၊

ထိုလူကြီး၏နေရာသည် ထိုအခါတွင်လစ်လပ်သည်ဟုမှတ်ယူရမည်။

၁၄။ ။(၁) ကျေးရွာလူကြီး၏ နေရာသည်၊ သို့ တည်း မ ဟုတ် ရပ်ကွက်ရှောင်တင် လစ်လပ်သော ကော်မီတီလူကြီး၏နေရာသည် လစ်လပ်ခဲ့သော်၊ ထိုနေရာကို နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ဆောလျင်နိုင်သမျှဆောလျင်စွာ ထပ်မံ ရွေးကောက်ခြင်းဖြင့်ဖြည့်သွင်းရမည်။

(၂) မြို့မကောင်စီ၊ မြို့နယ်ကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်ကောင်စီအတွက် ကိုယ်စားလှယ်နေရာလစ်လပ်ခဲ့သော်၊ ရွေးချယ်ခွင့်ရသောသက်ဆိုင်ရာဒေသန္တရအဖွဲ့က နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ဆောလျင်နိုင်သမျှဆောလျင်စွာထပ်မံရွေးချယ်ရမည်။

(၃) ယင်းကဲ့သို့ လစ်လပ်သည့်နေရာတွင်၊ ရွေးကောက်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရွေးချယ်ခြင်းခံရသောလူကြီးသည်၊ ထိုရာထူး၌ ယခင်လူကြီးရာထူးရပ်စဲခြင်း မရှိလျှင် ဆက်လက်ထမ်းရွက်ရမည့်ကာလအပိုင်းအခြားအား သို့သာထမ်းရွက်ရမည်။

၁၅။ ။(၁) ဒေသန္တရအဖွဲ့အသီးသီးသည်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါ ပြုထားသည့် ဥက္ကဋ္ဌနှင့်ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ နည်းဥပဒေအရ၊ ဥက္ကဋ္ဌတဦးစီရွေးကောက်ရမည်။

(၂) မြို့မကောင်စီ၊ မြို့နယ်ကောင်စီနှင့် ခရိုင်ကောင်စီများသည်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသည့်နည်းဥပဒေအရ၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ တဦးစီကိုလည်း ရွေးကောက်ရမည်။

(၃) ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌထူးထူးသက်တမ်းသည်၊ တဆယ်နှစ်လ ဖြစ်ရမည်။ သို့ရာတွင် ရာထူးသက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးသော ဥက္ကဋ္ဌနှင့်ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတို့မှာ ထပ်မံအရွေးခံနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၄) ဒေသန္တရအဖွဲ့အသီးသီးသည်၊ ဥက္ကဋ္ဌမရှိသည့်အခါ၊ ဥက္ကဋ္ဌကိုယ်စားရင်း၏ ဝတ်တရားများကိုဆောင်ရွက်ရန် ယာယီဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦးကို နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ရွေးချယ်ရမည်။

၁၆။ ။ ဒေသန္တရ အဖွဲ့အစည်းအဝေးတိုင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌက သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည်။ မြို့မကောင်စီ၊ မြို့နယ်ကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်ကောင်စီအစည်းအဝေးသို့ ဥက္ကဋ္ဌမတက်ရောက်လျှင်၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌက သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌနှစ်ဦးစလုံးမတက်ရောက်လျှင်၊ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်သော လူကြီးများအထဲမှ တဦးဦးကို ထိုအစည်းအဝေး၏ သဘာပတိအဖြစ်ဖြင့် ရွေးချယ်ရမည်။

ကျေးဇူးကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်ကော်မတီအစည်းအဝေးသို့ ဥက္ကဋ္ဌမတက်ရောက်လျှင်၊ တက်ရောက်သော လူကြီးများအထဲမှ တဦးဦးကို ထိုအစည်းအဝေး၏ သဘာပတိအဖြစ်ဖြင့် ရွေးချယ်ရမည်။

အခန်း ၃။

တာဝန်ဝတ်တရားများနှင့် အခွင့်အာဏာများ။

၁၇။ ။ ဒေသန္တရအဖွဲ့အသီးသီးသည်၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အမည်နှင့်စဉ်ဆက်မပြတ် တရားဝင်အဖွဲ့ဖြစ်ခြင်း။ ဆက်ခံဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိသော တရားဝင်အဖွဲ့ဖြစ်ရမည်ဖြစ်။ အဖွဲ့ခိုင် တံဆိပ်တစ်စုံရှိရမည်။ ထိုအဖွဲ့အသီးသီး သည်၊ ဤအက်ဥပဒေပါ ကိစ္စအလို့ငှာ၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အမည်နှင့် ယှဉ်ညာဉ်စာချုပ်ချုပ်ဆိုရန် ၎င်း၊ လိုအပ်သည့်အမှုကိစ္စများဆောင်ရွက်ရန် ၎င်း၊ အာဏာရှိရမည်ဖြစ်။ တရားစွဲဆိုနိုင်၍၊ တရားစွဲဆိုခြင်းကို လည်းခံနိုင်ရမည်။

၁၈။ ။ (၁) ဤအက်ဥပဒေနှင့်သော်၎င်း၊ အခြားတည်ဆဲတရားဥပဒေနှင့်သော် အဆင့်ဆင့် တာဝန်ခံ၍ ၎င်းမဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ ခရိုင်ကောင်စီသည်၊ မိမိ၏ ဝတ်တရား ဆောင်ရွက်ခြင်း။ များကို နိုင်တော်သမုတ အား တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၂) ဤအက်ဥပဒေနှင့်သော်၎င်း၊ အခြား တည်ဆဲ တရားဥပဒေနှင့်သော်၎င်း မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ ဤကိစ္စအလို့ငှာ ပြဋ္ဌာန်းထားသော နည်းဥပဒေနှင့်အညီ—

- (က) မြို့နယ်ကောင်စီသည်၊ မိမိ၏ ဝတ်တရားများကို ခရိုင်ကောင်စီအား တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ခ) မြို့မကောင်စီသည်၊ မိမိ၏ ဝတ်တရားများကို မြို့နယ်ကောင်စီမှ တဆင့် ခရိုင်ကောင်စီအား တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ခွင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတ က သီးခြားသတ်မှတ်သော မြို့မ
ကောင်စီများသည်၊ သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်ကောင်စီအား တိုက်ရိုက်
တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

- (ဂ) ကျေးရွာကောင်စီသည်၊ မိမိ၏ဝတ်တရားများကို မြို့နယ်ကောင်စီအား
တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ဃ) ရပ်ကွက်ကော်မတီသည်၊ မိမိ၏ဝတ်တရားများကို မြို့မကောင်စီအား
တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၉။ ။ (င) ဒေသန္တရအဖွဲ့တိုင်း၏အာဏာ၊ တာဝန်ထုတ်တရားနှင့် လုပ်ငန်း
ဆောင်တာများသည်၊ အောက်ပါ- ခြင်းဖြစ်ရမည်။

ပြည်သူတို့၏ ကြီးပွား ချမ်းသာရေးအတွက်တာဝန်ခံခြင်း။ (က) ဤအက်ဥပဒေတရပ်လုံး သို့တည်းမဟုတ် ဤအက်
ဥပဒေ၏ အစိတ်အပိုင်းစတင် အာဏာတည်
သော ခရိုင်ဘုရားရှင်၊ ခရိုင်၏ တစ်စိတ်
တစ်ဒေသဖြစ်စေ၊ လက်ရှိတိုင်းမင်းကြီး၊ ခရိုင်စနစ်၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၊
မြို့နယ်အရာရှိ၊ အခြားအစိုးရရာထမ်းမှုထမ်း၊ ရွာသူကြီး၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့
နှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့ရာထမ်းမှုထမ်းများအားတည်ဆဲဥပဒေအရ
အပ်နှင်းထားသောမည်သည့်အာဏာ၊ တာဝန်ဝတ်တရားနှင့်လုပ်ငန်း
ဆောင်တာကိုမဆို နိုင်ငံတော်သမ္မတ သည်ဤအက်ဥပဒေအရဖွဲ့စည်း
သောဒေသန္တရအဖွဲ့သို့ သုံးစွဲဆောင်ရွက်စေရန်လွှဲအပ်နိုင်သည်။

(ခ) အခြားတည်ဆဲဥပဒေအရ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပေးအပ်သော
အာဏာ၊ တာဝန် ဝတ်တရားနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာကိုလည်း
သက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရအဖွဲ့သည် သုံးစွဲဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဂ) ဒေသန္တရအဖွဲ့တိုင်းသည်၊ အောက်ပါ ကိစ္စများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော်
သမ္မတ က သော်ငှား၊ ပုဒ်မ ၁၀ အရ၊ မိမိကတာဝန်ခံယူရသော
ဒေသန္တရအဖွဲ့ကသော်ငှား၊ ပေးအပ်သည့်အာဏာ၊ တာဝန်ဝတ်
တရားနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာကိုလည်း သုံးစွဲဆောင်ရွက်ရမည်။

- (၁) ပညာရေးကိစ္စ။
- (၂) ကျန်းမာရေးနှင့်ဆေးဝါးကုသစောင့်ရှောက်ရေးကိစ္စ။
- (၃) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကိစ္စ။
- (၄) တိရစ္ဆာန်များစောင့်ရှောက်ရေးကိစ္စ။
- (၅) ဆည်းပူးခြင်း၊ ဘာ၊ တမံများနှင့် စပ်လျဉ်းသောကိစ္စ။
- (၆) ပြည်သူတို့လုပ်ငန်းများ (Public Works) နှင့် စပ်လျဉ်းသော
ကိစ္စ။
- (၇) သမဝါယမလုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးနှင့်စပ်လျဉ်းသောကိစ္စ။

(၂) ဒေသန္တရအဖွဲ့တိုင်းသည်၊ ဤပုဒ်မခွဲ (၁) တွင်ပါရှိသည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်များ
နှင့်မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အပိုဒ် (ဂ) တွင်ဖော်ပြပါရှိသောမည်သည့်ကိစ္စနှင့်
စပ်လျဉ်း၍မဆို မိမိ၏သက်ဆိုင်ရာနယ်အသီးသီးတွင်နေထိုင်သည့် ပြည်သူတို့၏ ကြီးပွား
ချမ်းသာရေးကိုထောက်ထား၍ သင့်လျော်သည်ထင်မြင်သည့်အတိုင်း အရေးယူဆောင်
ရွက်နိုင်သည်။

၂၀။ ။ဒေသန္တရအဖွဲ့များသည်၊ မိမိတို့အားနိုင်ငံတော်သမ္မတ က၊ သို့တည်း
ရာထမ်းမှထမ်းခန့်ထား
ခြင်းနှင့်စာရင်းအင်းစသည်
များထားရှိခြင်း။ မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာအထက် အာဏာပိုင်အဖွဲ့က သတ်မှတ်
ထားသည့်အတိုင်း၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အတွက်ရာထမ်းမှထမ်း
များခန့်ထားခြင်း၊ မှတ်ပုံတင်စာရင်းများထားရှိခြင်း၊ ငွေစာ
ရင်းများထားရှိခြင်းနှင့် အစီရင်ခံစာများတင်သွင်းခြင်းတို့ကို
ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၁။ ။နည်းဥပဒေများနှင့်မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့တိုင်းသည်၊ ဤအက်
အာဏာများ။ ဥပဒေပါကိစ္စအဝဝအထမြောက်စေခြင်းငှါ လိုအပ်သည်တို့
ကိုဆောင်ရွက်ရန်အာဏာရှိသည်။

၂၂။ ။(၁) မည်သည့်ဒေသန္တရအဖွဲ့မဆို၊ ဤအက်ဥပဒေ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်များ
စည်းကမ်းဥပဒေ
အာဏာ။ အကျိုးသက်ရောက်စေရန်ကိစ္စအလို့ငှါ စည်းကမ်းဥပဒေများ
ကိုပြုနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အထက်အာဏာပိုင်က တရား
ဥပဒေအရ အမိန့်ထုတ်ပြန်ညွှန်ကြားလျှင်၊ စည်းကမ်းဥပဒေ
များကိုပြုရမည်။ ထိုကဲ့သို့ပြုသောစည်းကမ်းဥပဒေများသည်၊ ဤအက်ဥပဒေနှင့်သော်ငှား
နည်းဥပဒေနှင့်သော်ငှား၊ ဤအက်ဥပဒေအရထုတ်ပြန်သားသောအမိန့်များနှင့်သော်ငှား၊
မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ ၏သဘောတူညီချက်ဖြင့်ဖြစ်စေရမည့်အပြင်၊ ဤကိစ္စ
အလို့ငှါ နိုင်ငံတော်သမ္မတ က ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်နည်းအတိုင်း အများပြည်သူတို့သိရန်
ကြိုတင်ကျေညာပြီးဖြစ်စေရမည်။

(၂) ပုဒ်မခွဲ(၁) ဖြင့်အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာများ၏ ယေဘုယျသဘောကို
မထိခိုက်စေဘဲ၊ ထိုစည်းကမ်းဥပဒေများသည် အထူးသဖြင့်အောက်ပါကိစ္စမျိုးအတွက်
ဖြစ်ရမည်။

- (က) အိမ်ဆောက်ရေး၊ အိမ်ဆောက်ပုံနည်းစနစ်၊ အိမ်ပြုပြင်ရေးနှင့်အိမ်ဖျက်
သိမ်းရေး။
- (ခ) အများပြည်သူတို့ဆိုင်ရာနောက်ယက်မှုများကိုတားဆီးရေး။
- (ဂ) အလေး၊ တင်း၊ တောင်း၊ အတိုင်းအတာများအသုံးပြုရေး။
- (ဃ) ကုမ္ပဏီများတွင်သော်ငှား၊ ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်များတွင်သော်ငှား၊ ကောင်ပံ
သီးနှံများတွင်သော်ငှား၊ ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုမရှိစေတတ်သော အနာရောဂါ
အန္တရာယ်များကိုဘားဆီးကုသရေး။
- (င) အရပ်ရပ်သန့်ရှင်းစင်ကြယ်မှုကိုဆောင်ရွက်အားပေးရေးနှင့်ပြည်သူတို့
သုံးစွဲသောရေတွင်း၊ ရေကန်များမညစ်ညမ်းစေရန်တားဆီးရေး။
- (စ) တိရစ္ဆာန်များသတ်ဖြတ်ခြင်းကိုစည်းမျဉ်းသတ်မတ်ရေး။
- (ဆ) တိရစ္ဆာန်များကိုညှင်းဆဲခြင်း၊ ငှက်ကွယ်ရေး။
- (ဇ) မီးဘေးကင်းကွယ်ရေးနှင့်မီးငြိမ်းသတ်ရေး။
- (ဈ) ဝှံ့များကျင်းပခြင်းကိုစည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ရေး။

၂၃။ ။မည်သူမဆိုဤအက်ဥပဒေ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် နည်းဥပဒေ၏၊ သို့တည်း
ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်မှု
ဖြစ်အပ်။ မဟုတ် စည်းကမ်းဥပဒေ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ဤအက်ဥပဒေ
အရထုတ်ပြန် ထားသောအမိန့်၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဖောက်
ဖျက်ကျူးလွန်လျှင်၊ ထိုသူကို ကျပ်ငါးဆယ်ထက် မပိုသော

ငွေခက်၊ သို့တည်းမဟုတ် တလထက်မပိုသော အလုပ်ခက်၊ သို့တည်းမဟုတ် တလထက် မပိုသော အကျဉ်းခက်၊ သို့တည်းမဟုတ် ငွေခက်၊ အလုပ်ခက်နှစ်ရပ်ဖြစ်စေ၊ ငွေခက် အကျဉ်းခက်နှစ်ရပ်ဖြစ်စေချမှတ်ရမည်။ ထို့ပြင် ထိုဖြစ်မှုကို လိုလောက်သော အကြောင်း မရှိဘဲ ဆက်လက်၍ ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်လျှင်၊ ထိုဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်သည်ဟု ထင်ရှား သော နေ့မှစ၍ တနေ့လျှင် ငါးကျပ်ထက်မပိုသော ငွေခက်ဆက်လက်ချမှတ်ရမည်။

ကျေးရွာကောင်စီနယ်နိမိတ်အတွင်း အထက်အပိုဒ်တွင် ဖော်ပြပါ ဖြစ်ပွားသည့် ဖြစ်မှု ကို ထိုကျေးရွာတရားရုံးက စစ်ဆေးစီရင်ရမည်။

ခွင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် ဤပုဒ်မအရ ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်သည်ဟု စွပ်စွဲခံရသူသည် ထိုဖြစ်မှုဖြစ်ပွားရာ ကျေးရွာ၏ ကျေးရွာလူကြီးဖြစ်လျှင် ထိုလူကြီးကို နယ်ကောင်စီ၏ တိုင် တမ်းချက်အရ သော်လည်း၊ မြို့နယ်ကောင်စီ၏ အခွင့်အမိန့်ဖြင့် တိုင်တမ်းချက်အရ သော်လည်း ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးကသာ လျှင်စစ်ဆေးစီရင်ရမည်။

၂၄။ ။ ဒေသန္တရအဖွဲ့တိုင်းသည်၊ ပြည်သူ့အတွက် နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ရွှေ့ ပစ္စည်းလက်ရှိထားခြင်း၊ ပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို သော်လည်း၊ မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို သော်လည်း ရယူခြင်း၊ လက်ရှိထားခြင်း၊ ထိန်းသိမ်း နှံ့ခွဲခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းခြင်းကို ပြုလုပ်နိုင်ခွင့်အာဏာရှိရမည်။

၂၅။ ။ (၁) ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ ရံပုံငွေတွင် အောက်ပါ ငွေများ ပါဝင်ရမည်။

- ရံပုံငွေများ။
 - (က) ဒေသန္တရအဖွဲ့ပိုင် ပစ္စည်းများမှ ရရှိသော ဝင်ငွေ၊
 - (ခ) ဒေသန္တရအဖွဲ့က ဆောင်ရွက်သဖြင့် ရရှိသော ဝင်ငွေ၊
 - (ဂ) ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ သို့တည်းမဟုတ် ဒေသန္တရအဖွဲ့အတွက် လုပ်ငန်းများ မှ ရရှိသော ဝင်ငွေ၊
 - (ဃ) ဒေသန္တရအဖွဲ့အချင်းချင်း ထောက်ပံ့ငွေ၊
 - (င) ပြည်ထောင်စုအစိုးရက သို့တည်းမဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရက ထောက်ပံ့ ငွေ၊
 - (စ) ပုဂ္ဂိုလ်များက ဖြစ်စေ၊ အစည်းအရုံးအသင်းအဖွဲ့များက ဖြစ်စေ ပေးငွေ၊
 - (ဆ) ဤအက်ဥပဒေအရ စည်းကြပ်ကောက်ယူသော အခွန်နှင့် ခိုင်ကြေး၊
 - (ဇ) အထွေထွေရငွေ၊

(၂) ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ ရံပုံငွေကို ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ရန် နိုင်ငံတော်သမ္မတ က၊ အခါ အားလျော်စွာ နည်းဥပဒေပြုနိုင်သည်။

(၃) ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ ရံပုံငွေကို နည်းဥပဒေနှင့် စည်းကမ်းဥပဒေအရ သုံးစွဲရမည်။

၂၆။ ။ (၂) ကျေးရွာကောင်စီ၊ မြို့မကောင်စီ၊ မြို့နယ်ကောင်စီနှင့် ခရိုင်ကောင် စီသည်၊ ဘဏ္ဍာတော်နှစ်အသီးသီးမကုန်ဆုံးမီ၊ ထိုနှစ်နောက် ရ-သုံးမှန်းခြေငွေစာရင်း။ လာမည့်ဘဏ္ဍာတော်နှစ်အတွက် မိမိတို့အသီးသီး၏ ရ-သုံး မှန်းခြေငွေစာရင်းကို နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ သဘောတူညီချက်ရရန် တင်သွင်းရမည်ဖြစ်။ အဆိုပါမှန်းခြေ ငွေစာရင်းများကို ပြင်ဆင်သည့် နောက်ထပ်မှန်းခြေငွေစာရင်းများကို လည်း အခါအားလျော်စွာ ထိုနည်းတူ တင်သွင်းနိုင်သည်။

ခြင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် အဆိုပါ ကောင်စီအသီးသီးက အလုပ်ဝတ်တရားစတင် ဆောင်ရွက်သော ပဌမနှစ်အတွက်မှာမူ၊ သို့သော် စတင်ဆောင်ရွက်သော နှစ်မှအစပြု၍ ဘဏ္ဍာတော်နှင့်ကုန်ဆုံးသည့်အထိ၊ ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် မှန်းခြေငွေစာရင်းကို လျင်မြန်နိုင်သမျှလျင်မြန်စွာ နိုင်ငံတော်သမ္မတ ထံတင်သွင်းရမည်။

(၂) အဆိုပါကောင်စီအသီးသီးသည်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ကြိုတင်သဘော တူညီချက်မရရှိဘဲ ပုဒ်မခွဲ(၁) အရ ခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သော မှန်းခြေငွေစာရင်းထက် ပို၍သုံးစွဲ ခြင်းမပြုရ။

၂၇။ ။ မအေးနှစ်အဖွဲ့များသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတ က၊ သို့တည်းမဟုတ် သက် ဆိုင်ရာအထက်အာဏာပိုင်အဖွဲ့က နည်းဥပဒေနှင့် အညီ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း၊ သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း အခွန်နှင့်ခိုင်ကြေးကို စည်းကြပ် တောင်းခံကောက်ယူရမည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတ ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် သက်ဆိုင်ရာအထက်အာဏာပိုင်အဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ကို ကြိုတင်ရယူပြီးလျှင်၊ နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ဒေသန္တရအဖွဲ့များသည် မိမိတို့၏နယ်အသီးသီးတွင်နေထိုင်သူတို့၏ ကြီးပွားချမ်းသာရေးအလို့ငှာ ထိုသူများ၊ သို့တည်းမဟုတ် မရှေ့မပြောင်းနိုင်သည့်ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်သူများ၊ သို့တည်းမဟုတ် လက်ရှိ ဖြစ်သူများအပေါ်တွင် အခွန်နှင့်ခိုင်ကြေးကိုစည်းကြပ်၊ တောင်းခံ၊ ကောက်ယူခြင်း၊ ဆိုင်းငံ့ခြင်းနှင့်လွတ်မြမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်းကိုပြုနိုင်သည်။ ထို့ပြင်တည်ဆဲအခြားတရား ဥပဒေတွင်မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ နိုင်ငံတော်သမ္မတ က၊ သို့တည်းမဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ အထက်အာဏာပိုင်အဖွဲ့က စည်းကြပ်ထားသော အခွန်တော်နှင့် အခွန်ပေါ်တွင်ခိုင်ကြေး စည်းကြပ်နိုင်သည်။

ခြင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် အခွန်သစ်တစ်ခုမှ ပစ္စည်းတရားအပေါ်၌ဖြစ်စေ ကိစ္စတမျိုးတည်းအတွက်ဖြစ်စေ၊ အာဏာပိုင်တစ်ဦးက စည်းကြပ်ပြီးသော အခွန်တော်နှင့် အခွန်ကို၊ အခြားအာဏာပိုင်တစ်ဦးက ထပ်မံစည်းကြပ်ခြင်းမပြုရ။

၂၈။ ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ ၏အခွင့်ကို ကြိုတင်ရယူပြီးလျှင်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှာ ပြုထား သည့် နည်းဥပဒေနှင့် အညီ၊ မည်သည့် ဒေသန္တရအဖွဲ့မဆို၊ ကုန်ပစ္စည်းဖြင့်အခွန် ဆောင်ခြင်း၊ အခွန်၊ သို့တည်းမဟုတ် ခိုင်ကြေးကို ကောက်ယူရာ၌ ငွေအစား တန်ဖိုးညီမျှသော ကုန်ပစ္စည်းကို ကောက်ယူနိုင်သည်။

၂၉။ ။ သက်ဆိုင်ရာခရိုင်ကောင်စီ၏ သဘောတူချက်ကို ကြိုတင်ရယူပြီးလျှင်၊ လုပ်အားဖြင့်အခွန် ဆောင်ခြင်း၊ ဤကိစ္စအလို့ငှာ ပြုထားသည့် နည်းဥပဒေအရ၊ ကျေးရွာကောင် စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်ကော်မတီသည်၊ မိမိတို့ ကျေးရွာ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်၏ ကြီးပွားချမ်းသာရေး လုပ်ငန်းများအတွက်၊ သက်ဆိုင်ရာအခွန်လမ်းများထံမှအခွန်၊ သို့တည်းမဟုတ် ခိုင်ကြေး ကိုကောက်ခံရာ၌ ငွေအစား၊ ပြည်သူ့အလုပ်ကိုလုပ်ကိုင်ပေးခြင်းဖြင့် တန်ဖိုးညီမျှသော လုပ်အားကို လက်ခံနိုင်သည်။

၃၀။ ။မည်သည့်ဒေသန္တရအဖွဲ့ကမဆို သူတဦးတယောက်ထံမှသော်၎င်း၊ ထိုသူ အတွက်အာမခံတာဝန်ခံသူထံမှသော်၎င်း၊ ဤအက်ဥပဒေအရ အခွန်မပြေ ကျန်ငွေအရ မပြေကျန်နေသော အခွန်ကိုဖြစ်စေ၊ ခိုင်ကြေးကိုဖြစ်စေ၊ အခြား ငွေကိုဖြစ်စေ၊ မြေခွန်တော်မပြေကျန်ငွေကဲ့သို့အရတောင်းခံနိုင် သည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတ သည်၊ မပြေကျန်ငွေကို မည်သူ၏တောင်းဆိုချက်အရ မည်သူ၏ အမိန့်နှင့်အရတောင်းခံနိုင်ရမည်ဟု နည်းဥပဒေဖြင့်သတ်မှတ်နိုင်သည်။

၃၁။ (၁) ဒေသန္တရအဖွဲ့ဝင်လူကြီးတဦးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် လူကြီးများ သည်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ သို့တည်းမဟုတ် နည်းဥပဒေအရ၊ သို့တည်းမဟုတ် စည်းကမ်းဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော အလုပ်ဝတ်တရားများကိုဖြစ်အပ်ထိုက်သင့်လောက်သည့်ပေါ် လျော့မှုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ပျက်ပြားမှုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့၊ သို့တည်းမဟုတ် ဒေသန္တရအဖွဲ့တခုသို့ ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်တော်၊ အခွန်နှင့်ခိုင်ကြေးကို၊ သို့တည်း မဟုတ်အခြားငွေများကိုကောက်ခံခြင်းမပြုလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာဒေသန္တရအဖွဲ့ကသော်၎င်း၊ အထက်အာဏာပိုင်ကသော်၎င်း၊ အာဏာအပ်နှင်းခန့်ထားခြင်းခံရသူသည်မပေးဆောင် ပျက်ကွက်သူများထံမှအရတောင်းခံရမည်။ တောင်းခံ၍မရလျှင်သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ဝင်လူကြီး က၊ သို့တည်းမဟုတ် လူကြီးများကတဦးစီဖြစ်စေ၊ တွဲဖက်၍ဖြစ်စေ ပေးရန်ထိုဒဏ် အပ်နှင်းခန့်ထားခြင်းခံရသူသည် တရားဥပဒေအရဆက်လက်အရေးယူရမည်။

(၂) ဒေသန္တရအဖွဲ့ဝင်လူကြီးတဦး၏၊ သို့တည်းမဟုတ် လူကြီးများ၏ ပြစ်ဒဏ် ထိုက်သင့်လောက်သည့် အလုပ်ဝတ်တရားပေါ်လျော့မှုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ပျက်ပြားမှုကြောင့် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ ငွေဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းဖြစ်စေ ဆုံးရှုံးခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဖြုန်းတီးခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ နည်းလမ်းမကျသုံးစွဲ ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ထိခိုက်နစ်နာလျှင် သက်ဆိုင်ရာဒေသန္တရအဖွဲ့ကသော်၎င်း၊ အထက် အာဏာပိုင်ကသော်၎င်း၊ အာဏာအပ်နှင်းခန့်ထားခြင်းခံရသူသည်၊ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ဝင် လူကြီးက၊ သို့တည်းမဟုတ် လူကြီးများကတဦးစီဖြစ်စေ၊ တွဲဖက်၍ဖြစ်စေ၊ ထိခိုက်နစ်နာ သမျှကို ဝေးလျော်ရန်အရတောင်းခံရမည်။ တောင်းခံ၍မရလျှင် ထိုအာဏာအပ်နှင်း ခန့်ထားခြင်းခံရသူသည်၊ တရားဥပဒေအရ ဆက်လက်အရေးယူရမည်။

၃၂။ ။ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ မပြေကျန်ရှိနေသော အခွန်နှင့်ခိုင်ကြေးသည်၊ သက် ဆိုင်ရာဒေသန္တရအဖွဲ့၏နယ်ပယ်တွင်နေထိုင်ကြသော အခွန် ထမ်းအားလုံးက၊ သို့တည်းမဟုတ် အချို့ကညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ လုံလောက်သောအကြောင်းမရှိဘဲ မပေးဆောင်ခြင်းကြောင့် မပြေကျန်ရှိနေသည်ဟု နိုင်ငံတော်သမ္မတ က ထင်မြင်ယူဆလျှင်၊ ထိုမပြေကျန်ရှိနေသော အခွန်၊ သို့တည်းမဟုတ်ခိုင်ကြေးကို သက်ဆိုင်ရာဒေသန္တရအဖွဲ့၏ မဲဆန္ဒရှင်အားလုံးထံမှ ဖြစ်စေ၊ အချို့ထံမှဖြစ်စေ၊ မြေခွန်မပြေကျန်ငွေကဲ့သို့နည်းဥပဒေနှင့်အညီ အရတောင်းခံ နိုင်သည်။

၃၃။ ။မည်သည့် ဒေသန္တရ အဖွဲ့မဆို မိမိ၏ တာဝန်ဝတ်တရား နှင့် အလုပ်
ဝတ်တရားများကိုထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အလို့ငှါ
အထောက်အပံ့ လိုအပ်သည့်အခွင့်အလမ်းများကိုပေးပို့ပေးရမည်။ အခြား အကျ
အညွှန်ကိုသော်၎င်း၊ နှစ်ရပ်လုံးကိုသော်၎င်း၊ သက်ဆိုင်ရာ အထက်ဒေသန္တရ အဖွဲ့မှ
တောင်းဆိုနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ထိုသက်ဆိုင်ရာ အထက်အဖွဲ့ကလည်း သင့်လျော်မည်ဟု
ထင်မြင်လည်အတိုင်း ထောက်ပံ့ကူညီနိုင်သည်။

အခန်း ၄။

လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် ဌာနများဖွဲ့စည်းခြင်း။

၃၄။ ။(၁) ခရိုင်ကောင်စီတိုင်းသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်ကောင်စီတိုင်း
သည်၊ မိမိဘုံအထဲမှ အလုပ်အမှုဆောင် ကော်မတီ တစ်ခုကို
ကော်မတီရွေးကောက် ခြင်းနှင့် ဆပ်ကော်မတီအဖွဲ့
ထားခြင်း။ ဤကိစ္စအလို့ငှါ ပြုထားသည့်နည်းဥပဒေနှင့်အညီရွေးကောက်
ရမည်။ ထိုအလုပ်အမှုဆောင် ကော်မတီသည်၊ နည်းဥပဒေ
အရ လိုအပ်သည့်တာဝန်များနှင့် အလုပ်ဝတ်တရား များကို
ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၂) မည်သည့်ဒေသန္တရအဖွဲ့မဆို၊ မိမိကလိုအပ်သည်ဟုထင်မြင်သောလုပ်ငန်း
ဆောင်တာများဆောင်ရွက်ရန် ဆပ်ကော်မတီကိုရွေးချယ်ခန့်ထားနိုင်သည်။

ခြင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင်နှစ်စဉ်ရ-သုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကိုအတည်ပြုခြင်း၊ သို့တည်း
မဟုတ်စည်းကမ်းဥပဒေပြုခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြည်သူ့ကြီးပွားချမ်းသာရေးအတွက်
စည်းကမ်းဥပဒေသဘောသက်ရောက်သော အမိန့်ထုတ်ပြန်ခြင်းများကို သက်ဆိုင်ရာ
ကောင်စီကသာလျှင်ပြုနိုင်သည်။

၃၅။ ။(၁) ဒေသန္တရအဖွဲ့တိုင်းသည်၊ အစည်းအဝေးကို နည်းဥပဒေအရ
သတ်မှတ်သော အချိန်အခါများတွင်သော်၎င်း၊ ကျင်းပရန်
အစည်းအဝေးကျင်းပ လိုအပ်သည့်အချိန်အခါများတွင်သော်၎င်းကျင်းပရမည်။

(၂) ကျေးရွာကောင်စီ၊ မြို့မကောင်စီ၊ မြို့နယ်ကောင်စီ
နှင့် ခရိုင်ကောင်စီသည်၊ နှစ်စဉ်ရ-သုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းကို အတည်ပြုရန်၊ တဆယ့်နှစ်လ
အတွင်းတွင် အစည်းအဝေးကိုအနည်းဆုံးတကြိမ်ကျင်းပရမည်။

(၃) ခရိုင်ကောင်စီ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်ကောင်စီ၏၊ အလုပ်အမှုဆောင်
ကော်မတီအစည်းအဝေးကို တလလျှင်အနည်းဆုံးတကြိမ်ကျင်းပရမည်။ ထို့ပြင်သက်
ဆိုင်ရာကောင်စီကညွှန်ကြားသည့်အချိန်အခါတွင်သော်၎င်း၊ စည်းဝေးရန် လိုအပ်သည့်
အချိန်အခါများတွင်သော်၎င်း အစည်းအဝေးကိုကျင်းပရမည်။

(၄) အစည်းအဝေးကျင်းပရာတွင်၊ အစည်းအဝေး အထူးမြောက်ရေး အတွက်
လိုအပ်သည့်လူကြီးဦးရေနှင့် အစည်းအဝေးကျင်းပခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြားကိစ္စ
ရပ်များကို နည်းဥပဒေဖြင့်ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

၃၆။ ။(၁) မည်သည့်ဒေသန္တရအဖွဲ့မဆို ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသော နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ လိုအပ်သည့်အလျောက် ဌာနများခွဲ၍ မိမိတို့၏မည်သည့်လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို မည်သည့်ဌာနက ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ထိုနည်းဥပဒေများဖြင့်သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(၂) ခရိုင်ကောင်စီ၏ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်ကောင်စီ၏ ဌာနတခုကိုဖြစ်စေ၊ တခုထက်ပိုသောဌာနများကိုဖြစ်စေ၊ အလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီတို့မှ လူကြီးတဦးက အုပ်ချုပ်ရမည်။ ထိုလူကြီးသည် ဌာနဆိုင်ရာလုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုဒေသန္တရအဖွဲ့၏ ဝါဒနှင့်အညီဆောင်ရွက်ခြင်းကို ကြီးကြပ်ရန်၎င်း၊ ဌာနဆိုင်ရာ ရာထမ်းများနှင့်ပြည်သူတို့ ကြည်ဖြူရင်းနှီးစွာဆက်သွယ်မှုကိုအားပေးရန်၎င်း၊ သက်ဆိုင်ရာကောင်စီအား တာဝန်ခံရမည်။

(၃) မြို့မကောင်စီသည်၊ ဆပ်ကော်မတီတို့ သို့ ဌာနဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာ တခုကိုဖြစ်စေ၊ တခုထက်ပို၍ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ရန်လှအပ်လျှင် လိုသပ်ကော်မတီ၏ သဘာပတိသည် ထိုလုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုမြို့မကောင်စီ၏ ဝါဒနှင့်အညီဆောင်ရွက်ခြင်းကို ကြီးကြပ်ရန်၎င်း၊ ဌာနဆိုင်ရာ ရာထမ်းများနှင့် ပြည်သူတို့ ကြည်ဖြူရင်းနှီးစွာ ဆက်သွယ်မှုကို အားပေးရန်၎င်း၊ သက်ဆိုင်ရာမြို့မကောင်စီအား တာဝန်ခံရမည်။

၃၇။ ။(၁) ခရိုင်ကောင်စီတိုင်းနှင့် မြို့နယ်ကောင်စီတိုင်းတွင် ဌာနအသီးသီး အတွက်ဌာနမှူးတဦးစီရှိရမည်။ သို့ရာတွင်ဌာနနှစ်ခုကို ဖြစ်စေ ရာထမ်းမှုထမ်းများ နှစ်ခုထက်ပိုသောဌာနများကိုဖြစ်စေ၊ ဌာနမှူးတဦး၏လက်အောက်တွင်ထားနိုင်သည်။

(၂) မြို့မကောင်စီတိုင်းအတွက် မြို့မအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတဦးစီနှင့် ကျေးရွာကောင်စီတိုင်းအတွက်ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတဦးစီရှိရမည်။

(၃) နိုင်ငံတော်သမ္မတ သည်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသော နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ခရိုင်ကောင်စီ၏ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်ကောင်စီ၏မည်သည့်ဌာနအတွက်မဆိုဌာနမှူး တဦးခန့်ထားရမည့်ပွင့်၊ လိုအပ်သည်ဟုထင်မြင်လျှင် ဌာနဆိုင်ရာ ရာထမ်း မှုထမ်းများကိုလည်း ခန့်တားနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့အသီးသီး၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် အမှုထမ်းစည်းကမ်းများကိုလည်း သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(၄) ခရိုင်ကောင်စီနှင့် မြို့နယ်ကောင်စီ၏ ဌာနမှူး အသီးသီးသည် သက်ဆိုင်ရာ ကောင်စီနှင့် ပုဒ်မ ၃၆ (၂) တွင်ဖော်ပြသော တာဝန်ခံလူကြီး၏ အရပ်ရပ် အုပ်ချုပ် ညွှန်ကြားခြင်းနှင့်အညီ သက်ဆိုင်ရာဌာန လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ဆောင်ရွက်ရန် ကောင်စီအား တာဝန်ခံရမည်။

(၅) ပုဒ်မ ၃၆ (၃) ၏ပြဌာန်းချက်နှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲမြို့မကောင်စီနှင့် ကျေးရွာ ကောင်စီသည် ဤကိစ္စအလို့ငှါ ပြုထားသောနည်းဥပဒေနှင့်အညီ မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အတွက် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်သည့်အလျောက် ရာထမ်းမှုထမ်းများကိုလည်း ခန့်ထားနိုင်သည်။ ထို့ပြင်၎င်းတို့အသီးသီး၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ကိုလည်း သတ်မှတ်နိုင်သည်။

ခြင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင်အခွန်ကောက်ခံရန်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူပိုင်ကြေးငွေကို သို့တည်းမဟုတ် ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကိုလက်ခံရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်၊ သုံးစွဲရန်ဖြစ်စေ၊ ဒေသန္တရ အဖွဲ့က ရာထမ်းတဦးဦးအားတာဝန်ပေးခဲ့လျှင် လုံလောက်သောအာမခံကို တောင်းယူရမည်။

ထို့ပြင် အခွန်နှင့်ပြည်သူပိုင်ကြေးငွေပစ္စည်းများသည် အထက်အာဏာပိုင်နှင့် သက်ဆိုင်လျှင် ထိုအတွက် အထက်အာဏာပိုင်က သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း အာမခံကိုတောင်းယူရမည်။

(၆) နိုင်ငံတော်သမ္မတ သည်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသည့် နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ခရိုင်ကောင်စီတိုင်းနှင့် မြို့နယ်ကောင်စီတိုင်းအတွက် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ဦးစီကို ခန့်ထားရမည်။ ထိုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် သက်ဆိုင်ရာ ဗဟိုဌာနမှူးဖြစ်ရမည်။ သက်ဆိုင်ရာကောင်စီနှင့်ဥက္ကဋ္ဌ၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၃၆ (၂) အရ၊ ဗဟိုဌာနအတွက် တာဝန်ခံလူကြီး၏အရပ်ရပ်အုပ်ချုပ်ညွှန်ကြားခြင်းနှင့်အညီဌာနအားလုံးကိုကြီးကြပ်ရန်နှင့်ပူးပေါင်းဆက်စပ်ပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။ ထို့ပြင် သက်ဆိုင်ရာကောင်စီက အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်သောလုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ဆောင်ရွက်ရန်တာဝန်ယူရမည်။

(၇) မြို့မအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် ကေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် သက်ဆိုင်ရာကောင်စီနှင့်ဥက္ကဋ္ဌ၊ သို့တည်းမဟုတ် လူကြီးတစ်ဦး၏ အရပ်ရပ်အုပ်ချုပ်ညွှန်ကြားခြင်းနှင့် အညီကောင်စီ၏လုပ်ငန်းအားလုံးကို ကြီးကြပ်ရန်နှင့် ပူးပေါင်းဆက်စပ်ပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။ ထို့ပြင်ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသောနည်းဥပဒေအရသတ်မှတ်ထားသည့် သို့တည်းမဟုတ်ကောင်စီကအခါအားလျော်စွာသတ်မှတ်သည့်လုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုဆောင်ရွက်ရန်တာဝန်ယူရမည်။

(၈) အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည်၊ သက်ဆိုင်ရာကောင်စီ၏ အစည်းအဝေးအားလုံးကို တက်ရောက်ရမည်။ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် အစည်းအဝေး၌ ဆွေးနွေးပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။ သို့သော်ဆန္ဒခံပေးပိုင်ခွင့်မရှိစေရ။

အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှအပ၊ အငှားဌာနမှူးများကို ကောင်စီအသီးသီး၏အစည်းအဝေးများသို့ဝက်ရောက်စေရန်ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နည်းဥပဒေဖြင့်ပြဋ္ဌာန်းထားရမည်။

(၉) နိုင်ငံတော်သမ္မတ သည်၊ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသော နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ခရိုင်ကောင်စီအသီးသီးအတွက် ပြည်သူ့ရှေ့နေတစ်ဦးစီခန့်ထားရမည်။ ထိုပြည်သူ့ရှေ့နေသည် သက်ဆိုင်ရာကောင်စီနှင့်ပုဒ်မ ၃၆ (၂) အရ၊ခန့်ထားသောတရားဌာနတာဝန်ခံလူကြီး၏ အရပ်ရပ်အုပ်ချုပ်ညွှန်ကြားခြင်းနှင့်အညီ တရားဥပဒေနှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ကိစ္စရပ်များတွင် ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းအားအကြံပေးရန်နှင့်၊ ပြည်သူတို့အား တရားမျှတမှုကို ရရှိစေရန်ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးရန်နှင့်၊ အုပ်ချုပ်ရေးဌာနအသီးသီးတွင် အကတ်လိုက်စားခြင်းမှ ကင်းရှင်းစေရန်ထိရောက်စွာ စုံစမ်းအရေးယူနိုင်ရန်အလို့ငှါ အကူအညီပေးရန်နှင့်၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ၊ ပြည်သူတို့သို့ ပေးအပ်ထားသော အခွင့်အရေးများကို ထိုသူတို့ရရှိခံစားနိုင်စေခြင်းငှါ ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးရန်နှင့် တာဝန်ယူရမည်။

၃၀။ ။ (၁) နိုင်ငံတော်အစိုးရက ခရိုင်ကောင်စီသို့ ခန့်အပ်သောဌာနဆိုင်ရာ ရာထမ်းများ၏အကြီးအကဲသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတ က အခါရာထမ်းထိုး၏အဆင့်အတန်း။ အားလျော်စွာသတ်မှတ်ထားသော နိုင်ငံတော်အစိုးရရာထမ်း ဖြစ်ရမည်။

(၂) ခရိုင်ကောင်စီ၏ဌာနမှူးအသီးသီးသည် မြို့နယ်နှင့်မြို့မကောင်စီ၏အလားတူဌာနဆိုင်ရာ ရာထမ်းအားလုံး၏၊ လိုတည်းမဟုတ် အလားတူလုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ဆောင်ရွက်ရသော ရာထမ်းအားလုံး၏ အကြီးအကဲဖြစ်ရမည်။

(၃) မြို့နယ်ကောင်စီ၏ ဌာနမှူးအသီးသီးသည် ကျေးရွာကောင်စီ၏ အလားတူ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုဆောင်ရွက်ရသော ရာထမ်းအားလုံး၏အကြီးအကဲဖြစ်ရမည်။

၃၉။ ။ ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ရာထမ်းအားလုံးသည် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့၏ ဝါဒအတိုင်း ရာထမ်းများ၏တာဝန်။ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန်ထိုအဖွဲ့အားတာဝန်ခံရမည်။ ထို့ပြင် လုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆောင်ရွက်ရမည့် ဝတ်တရား ကျေပြန်ခြင်းနှင့် ရဲပုံငွေကို စေ့စပ်စွာသုံးခြင်းအတွက် လုပ်ရည်ကိုင်ရည်နှင့်ကျွမ်းကျင်မှု အဆင့်အတန်းပြည့်ရှိရန် ဌာနဆိုင်ရာအကြီးအကဲအား တာဝန်ခံရမည်။

၄၀။ ။ ဒေသန္တရအဖွဲ့ဝင်လူကြီးနှင့် အဖွဲ့၏ဆရာတော် မှုထမ်းတိုင်းသည်၊ ဤအက် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဖြစ်ခြင်း။ ဥပဒေပြင်ဋ္ဌာန်းချက်အရ ဆောင်ရွက်သောအခါ၊ သို့တည်း မဟုတ်ဆောင်ရွက်သည့်သဘောသက်ရောက်သော အပြစ်အမှု ကိုပြုသောအခါရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၂၁ အရပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဖြစ်သည်ဟုမှတ်ယူရမည်။

၄၁။ ။ ဤအက်ဥပဒေအရ သဘောရိုးဖြင့်ပင် သို့တည်းမဟုတ် သဘောရိုး ဖြင့်ပြုရာရောက်သော အပြစ်အမှုတစ်ခုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ဒေသန္တရ အဖွဲ့ကိုဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးကိုဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့၏ ဆရာတော် မှုထမ်း တစ်ဦးကိုဖြစ်စေ၊ တရားမမှုသော်၎င်း၊ ရာဇဝတ်မှုသော်၎င်း၊ အခြားတရားမှု ခင်းသော်၎င်းစွာခံခြင်းမပြုရ။

၄၂။ ။ ခရိုင်ကောင်စီသည်၊ ခရိုင်အတွင်းရှိဒေသန္တရအဖွဲ့အသီးသီး၏ ဆောင် ရွက်ခဲ့သော လုပ်ငန်းများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေကိုဖော် နှစ်ပတ်လည် အစီရင် ခံစာယွင်းခြင်း။ ပြသည့် နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာကို ဒီမိုကရေစီ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး ဝန်ကြီး ဌာနသို့၊ သို့တည်းမဟုတ်နိုင်ငံတော် သမ္မတ က သတ်မှတ်သည့်ဝန်ကြီးဌာနသို့တင်ပြရမည်။ ထို့ပြင် ထိုအစီရင်ခံစာကိုပြည်သူ အများသိစေရန် ခရိုင်ကောင်စီက ထုတ်ပြန်ကျေညာရမည်။

အပိုင်း ၂။

ခြိမ်ဝင်ပိခြားရေး။

အခန်း ၅။

ကျေးရွာ လုံခြုံရေး။

၄၃။ ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ ၏အမိန့်ကိုကြိုတင်ရယူပြီးသည့် ဤကိစ္စအလို့ငှာ ပြု ထားသည့် နည်းဥပဒေနှင့် အညီ ခရိုင်ကောင်စီကပြုသော ကျေးရွာအဖွဲ့။ စည်းကမ်း ဥပဒေများကိုလိုက်နာ၍ ကျေးရွာကောင်စီသည် ကျေးရွာရဲအဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်းထားရမည်။

ကျေးရွာရဲအဖွဲ့ဝင်တို့သည်၊ သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာကောင်စီအား တာဝန်ခံရမည်။ ၎င်းတို့သည် ရဲအက်ဥပဒေ (Police Act) နှင့်ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေဖြင့်များ မှုထမ်းများအားအပ်နှင်းထားသောအခွင့်အရေးနှင့်အာဏာများကိုရရှိစေရမည်။

၄၄။ ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ အမိန့်ကို ကြိုတင်ရယူပြီးလျှင်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါ ကျေးရွာကာကွယ်ရေးအဖွဲ့၊ ပြိုထားသည့် နည်းဥပဒေနှင့်အညီ ခရိုင်ကောင်စီကပြုသော စည်းကမ်းဥပဒေများကို လိုက်နာ၍ ကျေးရွာကောင်စီသည် ရန်သူ၊ သို့တည်းမဟုတ် လက်နက်ကိုင်လူဆိုးတို့၏တိုက်ခိုက်ခြင်းမှ လုံခြုံရေးနှင့်ကာကွယ်ရေးအတွက် ကျေးရွာကာကွယ်ရေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းထားရမည်။

၄၅။ ။ (၁) ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း၌ နေထိုင်သော ကျေးရွာသားတိုင်းသည် ကျေးရွာအတွင်း၌ အောက်ပါပြစ်မှုတခုခုကျူးလွန်ခြင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ ကျူးလွန်ရန် အားထုတ်ခြင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ ကျူးလွန်ရန် ကြံရွယ်ခြင်းကို သော်လည်းကောင်း သိသည်နှင့်တပြိုင်နက် ကျေးရွာကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ဥက္ကဋ္ဌမရှိလျှင် ကျေးရွာလူကြီးတစ်ဦးဦးအား အကြောင်းကြားရမည်။ အကြောင်းမကြားလျှင် အဘယ်ကြောင့် အကြောင်းမကြားကြောင်း၊ လိုလောက်သည့် အကြောင်းပြရန် ထိုသူ၌ တာဝန်ရှိစေရမည်။

- (က) နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်ဖျက်ပုန်ကန်ရန်လှုံ့ဆော်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်ဖျက်ပုန်ကန်ရာတွင်ပါဝင်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် နိုင်ငံတော်အစိုးရကို လက်နက်အားဖြင့်ပုန်ကန်မှု၊ ပုန်ကန်ရန် အားထုတ်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားခြင်းကိုပျက်ပြားအောင်လှုံ့ဆော်မှု။
- (ခ) လူသတ်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လူသေစေမှု။
- (ဂ) လူယက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ခါးပြဲတိုက်မှု။
- (ဃ) ရာဇဝတ်ခံကင်းသည်မီးရှို့မှု။
- (င) လက်နက်ဥပဒေကျူးလွန်မှု။
- (စ) နိုင်ငံတော်သမ္မတက မိမိအလိုအလျောက်သော်လည်းကောင်း၊ ခရိုင်ကောင်စီက တောင်းဆိုချက်အရသော်လည်းကောင်း၊ အခါကာလအားလျော်စွာ နည်းဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အခြားပြစ်မှု။

(၂) ကျေးရွာ နယ်နိမိတ် အတွင်း၌ နေထိုင်သော ကျေးရွာသားတိုင်းသည် အောက်ပါကိစ္စများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းများကို ရရှိလျှင် ကျေးရွာကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ဥက္ကဋ္ဌမရှိလျှင် ကျေးရွာလူကြီးတစ်ဦးဦးအား အကြောင်းကြားရမည်။ အကြောင်းမကြားလျှင် အဘယ်ကြောင့် အကြောင်းမကြားကြောင်း လိုလောက်သည့် အကြောင်းပြရန် ထိုသူ၌ တာဝန်ရှိစေရမည်။

- (က) ခိုးရာပါပစ္စည်းကို လက်ခံသည်ဟု၊ သို့တည်းမဟုတ် ထုခွဲရောင်းချသည်ဟု ကျော်ဇောသူသည် ကျေးရွာအတွင်း၌ အမြဲဖြစ်စေ၊ ခေတ္တဖြစ်စေ၊ နေထိုင်လျက်ရှိသည်ကိစ္စ။
- (ခ) လူယက်သူ၊ သို့တည်းမဟုတ် ခါးပြဲတိုက်သူ၊ သို့တည်းမဟုတ် ထောင်ပြေး၊ သို့တည်းမဟုတ် ဝရမ်းပြေး၊ သို့တည်းမဟုတ် မြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်၏ ရေတပ်၊ ကုန်းတပ်၊ လေတပ်မှ ထွက်ပြေးသူဖြစ်ကြောင်း မိမိကိုယ်တိုင် သိသူသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် အဆိုပါသူဖြစ်သည်ဟု သက်သေကင်းပွယ်ရာ အကြောင်းရှိသူသည်၊ ကျေးရွာအတွင်းသို့ ရောက်ရှိနေသည့်ကိစ္စ၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖြတ်သန်းသွားလာသည်ကိစ္စ။

- (ဂ) ကျေးရွာအတွင်း၌ ရုတ်တရက်သေခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် မေ့တာအလျောက် မဟုတ်ဘဲသေခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် သင်္ကာမကင်းလောက်သော အကြောင်းနှင့် သေခြင်းကိစ္စ။
- (ဃ) နိုင်ငံတော်သမ္မတက မိမိအလိုအလျောက်သော်၎င်း၊ ခရိုင်ကောင်စီက တောင်းဆိုချက်အရသော်၎င်း၊ ကျေးရွာငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး အတွက် ဖြစ်စေ၊ ရာဇဝတ်မှုများအတွက်ဖြစ်စေ၊ လူ၏ သို့တည်းမဟုတ် ပစ္စည်း၏ ဘေးအန္တရာယ် လုံခြုံရေးအတွက်ဖြစ်စေ၊ သတင်းပေးရမည်ဟု အခါအားလျော်စွာ နည်းဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ်သည့်အခြားကိစ္စ။

၄၆။ ။ (၁) ကျေးရွာလူကြီးတိုင်းသည် ပုဒ်မ ၄၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ပြစ်မှုတခုနှင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၄၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ကိစ္စတခုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အကြောင်းကြားချက်ကို ရရှိလျှင်သော်၎င်း၊ ထိုပြစ်မှုတခုကို သို့တည်းမဟုတ် ထိုကိစ္စတခုကို မိမိကိုယ်တိုင် သိလျှင်သော်၎င်း၊ အနီးဆုံး ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံသို့ ဖြစ်စေ၊ အနီးဆုံး ရဲဌာနသို့ ဖြစ်စေ ချက်ခြင်း သတင်းပေးရမည်။ သတင်းမပေးခဲ့လျှင်၊ အဘယ်ကြောင့် မပေးနိုင်ကြောင်း လုံလောက်သည့် အကြောင်းပြရန် ထိုသူ၌ တာဝန်ရှိစေရမည်။

(၂) ကျေးရွာကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည်၊ ပုဒ်မ ၄၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) ၌ ဖော်ပြပါ ပြစ်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အကြောင်းများကို သိလျှင် စုံစမ်းရမည်။ ထိုပြစ်မှု၌ ပါဝင်ကျူးလွန်သည် သူဟူဆရန် အကြောင်းရှိလျှင်၊ ထိုသူအား ဖမ်းဆီးရမည်။ ထို့ပြင် ထိုသူထံ၌ ပြင်ပနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် တွေ့ရှိသော ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းရမည်။ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသူနှင့် သိမ်းဆည်းသော ပစ္စည်းများကို အနီးဆုံး ရဲဌာနသို့ အဆောတလျှင် ပို့ရမည်။

(၃) ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၅ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ ကျေညာထားသည့် ကျေးရွာများနှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။

၄၇။ ။ ကျေးရွာကြီးပွားချမ်းသာရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော အရေးတကြီးကိစ္စပေါ်ပေါက်လျှင်၊ ကျေးရွာကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဥက္ကဋ္ဌမရှိလျှင်၊ ကျေးရွာလူကြီးတိုင်းဦးသည်၊ အထက်အာဏာပိုင်များ၏ အခွင့်အမိန့်ကို ရယူခြင်းကြောင့်၊ လိုအပ်သည့် အလျောက် ရွာသားများကို ခေါ်ယူ၍ သော်၎င်း၊ လိုအပ်သလောက် ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူအသုံးချ၍ သော်၎င်း၊ ထိုအရေးတကြီးကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ရန် အာဏာရှိရမည်။ ဤကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရာ၌ လုပ်အားနှင့် ပစ္စည်းများအတွက် တရားမျှတသော ကာသတန်တိုးကို ပေးရမည်။

၄၈။ ။ ကျေးရွာနယ်နိမိတ် အတွင်း၌ နေထိုင်သော ကျေးရွာသားတိုင်းသည် အကူအညီပေးခြင်း။ ရဲရာထမ်း မှုထမ်းကသော်၎င်း၊ ကျေးရွာလူကြီးကသော်၎င်း၊ ကျေးရွာရဲမှုထမ်းကသော်၎င်း၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု ဖျက်ပြားခြင်းကို တားဆီးနိုင်ရန် ရာ၌ ဖြစ်စေ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ သော်၎င်း၊ နည်းဥပဒေအရ သော်၎င်း၊ စည်းကမ်းဥပဒေအရ သော်၎င်း ဤအက်ဥပဒေအရ ကုတ်ပြန်သည် အမိန့်အရ သော်၎င်း၊ အဆိုပါ ရဲရာထမ်း မှုထမ်း၊ ကျေးရွာလူကြီးနှင့် ကျေးရွာရဲမှုထမ်းများအား၊ ပေးအပ်ထားသည့် တာဝန်ဝတ်တရားများကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ ဖြစ်စေ၊ သင့်လျော်သော အကူအညီ

တောင်းဆိုသည့်အခါ အကူအညီပေးရမည်။ ထို့ပြင်ကျေးရွာကာကွယ်ရေးအဖွဲ့က မိမိ၏ တာဝန်ဝတ်တရားကို ဆောင်ရွက်ရာ၌လည်း သင့်လျော်သော အကူအညီတောင်းဆို သည့်အခါ အကူအညီပေးရမည်။

၄၉။ ။ ကျေးရွာကောင်စီသည်၊ ဂအောက်ပါကိစ္စများအတွက် စည်းကမ်းဥပဒေ ကို ပြုနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အထက်အာဏာပိုင်က တရား လိုရှိရေးအတွက်စည်းကမ်း ဥပဒေအရအမိန့်ဖြင့်ညွှန်ကြားလျှင် အဆိုပါကိစ္စများအတွက် ဥပဒေပြုအာဏာ။ စည်းကမ်းဥပဒေကိုပြုရမည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုသော စည်းကမ်း ဥပဒေများသည် ဤအက်ဥပဒေနှင့်သော်၎င်း၊ နည်းဥပဒေနှင့်သော်၎င်း၊ ဤအက်ဥပဒေ အရထုတ်ပြန်ကြားသော အမိန့်များနှင့်သော်၎င်းမဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖြစ်စေရမည်ဖြစ်ပြီး ဤကိစ္စအလို့ငှါ နိုင်ငံတော်သမ္မတ က ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့်နည်းအတိုင်းအများပြည်သူတို့သိရန်ကြိုတင်ကျေညာပြီးဖြစ်ရမည်။

- (က) ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့်လုံခြုံရေး။
- (ခ) ကျေးရွာကိုမတရားကျူးကျော်တိုက်ခိုက်ခြင်းမှကာကွယ်ရေး။
- (ဂ) ကျေးရွာသို့ ဧည့်သည်များ လာရောက်ကြောင်း တိုင်ကြားရေးနှင့် ၎င်းတို့အားလက်ခံနေထိုင်ခွင့်ပြုရေး။
- (ဃ) အလုပ်ဝတ်တရားနှင့် ခရီးသွားသည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအတွက် သော်၎င်း၊ အထက်အာဏာပိုင်၏ စာမိန့်ရရှိသော ခရီးသည်များ အတွက်သော်၎င်း၊ သင့်လျော်သော အကူအညီပေးရေး။

၅၀။ ။ ကျေးရွာလူကြီးသည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေအရအောက်ပါ ရာဇဝတ် အာဏာများကိုရစေရမည်။

- (က) ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၉ နှင့်အညီအာမခံ ပေးခွင့်မရသော အရေးယူပိုင်သည့် ပြစ်မှုတစ်ခုခုကိုမိမိမျက်မှောက်၌ ကျူးလွန်သူအား ကိုယ်တိုင် ဖမ်းဆီးပိုင်သည့်အာဏာအပြင်၊ ကျေးရွာ တရားရုံးက စစ်ဆေးပိုင်ခွင့်ရှိသော ပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျူးလွန်သူအား ကိုယ်တိုင် ဖမ်းဆီးပိုင်သည့်အာဏာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖမ်းဆီးရစေရန် သူတို့ တပောက်အား ဆင့်ဆိုပိုင်သည့် အာဏာနှင့်ကျူးလွန်သူကိုအချုပ် သို့လွှဲအပ်နိုင်သည့်အာဏာ။
- (ခ) မိမိ၏ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်းငါးဦးအောက်မနည်းသောလူစုလူဝေး သည် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုကို နှောင့်ယှက်တန်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့လျှင် ထိုလူစုလူဝေးကိုခွဲခွာသွားရန် အမိန့်ပေးနိုင်သည့်အာဏာနှင့်ထိုလူစု လူဝေးကို ပျက်ပြားအောင် လိုအပ်သလောက်အနိုင်အနင်းပြုလုပ်၍ ထိုလူစုလူဝေးတွင် ပါဝင်သူများကိုဖမ်းဆီးပိုင်သည့်အာဏာ။
- (ဂ) ကျေးရွာတရားရုံးကစစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ပြစ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသော ပစ္စည်းကို အမှုစစ်ဆေးခြင်းမပြုမီပေးသောစီအတွင်း ထိန်းသိမ်းစီမံ ခန့်ခွဲပိုင်သည့်အာဏာ၊ အမှုစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ပြီးသည့်အခါ အမှု နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပစ္စည်းကို သင့်လျော်သကဲ့သို့ စီမံခန့်ခွဲပိုင်သည့်အာ ဏာနှင့်ကျေးရွာတရားရုံးက စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ပြစ်မှုတစ်ခုခု

ရန် ကိုယ်တိုင်ခံဝန်ချုပ်နှင့်ဖြစ်စေ၊ အာမခံနှင့်ဖြစ်စေ ခံဝန်ချုပ်ပြုလုပ်ပြီးလျှင် လွှတ်နိုင်သည်။

(၃) ကျေးရွာတရားရုံးလူကြီးက တောင်းဆိုသော အာမခံကို မိမိထံသို့ ခေါ်ဆောင်လာခြင်းခံရသူက မပေးနိုင်လျှင်၊ ကျေးရွာတရားရုံးလူကြီးသည်၊ ထိုသူကို ရှေ့လာမည့် ရုံးထိုင်သည့်နေ့တွင်တင်ပြရန် ခရိုင်ကောင်စီက သတ်မှတ်ထားသော နေရာသို့ ပို့ထားရမည်။

၅၃။ ။(၁) အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်း ထင်ရှား မရှိသူသည်၊ သို့တည်းမဟုတ်၊ မိမိ၏ အကြောင်း ချင်းရာကို ကျေနပ် လောက်အောင် မပြဆိုနိုင်သူသည်၊ ကျေးရွာအတွင်း၌ ရှိနေကြောင်း ကျေးရွာတရားရုံးသို့ ကျေးရွာလူကြီးတဦးဦးက တိုင်တမ်းခဲ့လျှင်၊ ထိုသူကိုကျေးရွာတရားရုံးက သင့်လျော်သည်ဟု ထင်မြင်သည့်အာမခံငွေနှင့် သင့်လျော်သည်ဟုထင်မြင်သည့် ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း ကောင်းမွန်စွာကျင့်ဆောင်အသက်မွေးစေခြင်းငှါ ခံဝန်သူများနှင့်သော်၎င်း၊ ခံဝန်သူ မပါဘဲနှင့်သော်၎င်း၊ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆိုရန် မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် အမိန့်မထုတ်သင့်ကြောင်းကို အကြောင်းပြထုချေရမည်ဟု တိုင်တမ်းချက်၏ အခြေခံ အကြောင်းအချက်များကို ဖော်ပြ၍ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

ဆိုခဲ့သည့်ခံဝန်ချုပ်၏ အာမခံတန်ဖိုးသည်၊ ကျပ်နှစ်ရာထက်မပိုစေရ။ ထို့ပြင် ကာလအပိုင်းအခြားသည် တနှစ်ထက်မပိုစေရ။ အာမခံတန်ဖိုးနှင့်ကာလအပိုင်းအခြားကို သတ်မှတ်ရာ၌ များလွန်းဘဲသက်ဆိုင်သောသူ၏အခြေအနေကိုဆင်ခြင်၍သော်၎င်း၊ အမှု၏အကြောင်းအရာကို ထောက်ထား၍သော်၎င်း သတ်မှတ်ရမည်။

(၂) ဤကဲ့သို့ဆင့်ဆိုချက်အရ ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်စေရန် အမိန့်မထုတ်သင့်ကြောင်း လုံလောက်အောင် အကြောင်းမပြနိုင်လျှင်၊ ကျေးရွာတရားရုံးသည်၊ ထိုသူ၏အကြောင်းကို နည်းလမ်းတကျစစ်ဆေး၍၊ ထိုသူကိုလွှတ်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာတရားရုံးက သင့်လျော်သည်ဟုထင်မြင်သည့် အာမခံတန်ဖိုးမည်မျှနှင့် ကာလအပိုင်းအခြားကိုသတ်မှတ်၍ ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆိုရန်အမိန့်ပေးနိုင်သည်။ ထိုအာမခံသည် မူလအမိန့်စာတွင် တောင်းဆိုခဲ့သော အာမခံတန်ဖိုးနှင့် ကာလအပိုင်းအခြားထက်မပိုစေရ။ ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆိုရန်ပျက်ကွက်လျှင်၊ ကျေးရွာတရားရုံးသည်၊ ထိုသူကိုအမှုတွဲနှင့်တကွ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကသတ်မှတ်ထားသည့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံသို့ ပို့ရမည်။

ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၉ အရစစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးကို ဤကိစ္စအလို့ငှါ ခေါ်ဝင်ရွက်ခစေရန် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ တင်ပို့သောအမှုကိုလက်ခံရရှိသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ထိုအမှုအတွက်အာမခံတောင်းခြင်းခံရသူကို အချုပ်နှင့်ထားစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။ ထိုနောက် ထပ်မံစစ်ဆေးသင့်သည်ဟုထင်မြင်လျှင် လိုအပ်သလောက် ထပ်မံ စစ်ဆေး၍ သင့်လျော်သည်ဟု မိမိထင်တာအရ သတ်မှတ်သော ခံဝန်ချုပ်ကို ချုပ်ဆိုစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်ရမည်။ ထိုကဲ့သို့အမိန့်ချမှတ်သော အာမခံသည် မူလ အမိန့်စာတွင် တောင်းဆိုခဲ့သော အာမခံတန်ဖိုးနှင့် ကာလအပိုင်းအခြားထက်မပိုစေရ။

ဤကဲ့သို့တောင်းဆိုသည် ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆိုရန် ဖျက်ကွက်လျှင်၊ ရာဇဝတ်တရား သူကြီးသည်၊ ထိုသူကိုအစိုးရက သတ်မှတ်ခန့်ထားသည့် အကျင့်စာရိတ္တပြုပြင်ရေးဌာနသို့ ဖြစ်စေ ရာထမ်းထံသို့ဖြစ်စေပို့အပ်နိုင်သည်။ အဆိုပါဌာနသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရာထမ်း သည်၊ ထိုသူကို မူလအမိန့်တွင်ပါရှိသည့် ကာလကုန်ဆုံးသည်တိုင်အောင် သော်ငှား၊ ထိုကာလအတွင်း တောင်းဆိုသော ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆိုသည့် နေ့အထိသော်ငှား ထိန်း သိမ်းထားရမည်။

အဆိုပါဌာနကိုသော်ငှား၊ ရာထမ်းကိုသော်ငှား၊ အစိုးရကသတ်မှတ်ခန့်ထားခြင်း မရှိသေးလျှင်၊ ထိုသူကို မူလအမိန့်တွင်ပါရှိသည့် ကာလကုန်ဆုံးသည် တိုင်အောင် သော်ငှား၊ ထိုကာလအတွင်းတောင်းဆိုသောခံဝန်ချုပ်ကို ချုပ်ဆိုသည့် နေ့အထိသော် ငှား အကျဉ်းဒဏ်ချမှတ်ရမည်။

ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ကျေးရွာဘုရားရုံးက ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆိုရန် အမိန့် ချမှတ်ခြင်းခံရသူအား လွတ်သင့်သည်ဟုထင်မြင်ယူဆလျှင်၊ မိမိ၊ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို အကြောင်းပြရေးသား၍ အမှုတွဲကို ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံသို့ ပို့ရမည်။

(၄) ထိုသူမှ ဇဝတ်တရားသူကြီးကပို့သည့်အမှုတွဲကို ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး သည်၊ စိစစ်၍၊ ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆိုရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းခံရသူအား လွတ်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ်သင်္ချေရသည်ဟု မိမိသဘောအရသတ်မှတ်သော ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆို စေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့အမိန့်ချမှတ်သောအာမခံသည် မူလအမိန့်စာတွင် တောင်းဆိုခဲ့သော အာမခံတန်ဖိုးနှင့် ကာလအပိုင်းအခြားကွက် မပိုစေရ။ ဤကဲ့သို့ တောင်းဆိုသည် ခံဝန်ချုပ်ကိုချုပ်ဆိုရန် ဖျက်ကွက်လျှင်၊ ထိုသူကိုအစိုးရက သတ်မှတ် ခန့်ထားသည် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်ရေးဌာနသို့ဖြစ်စေ၊ ရာထမ်းထံသို့ဖြစ်စေ ပို့အပ် နိုင်သည်။ အဆိုပါဌာနသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရာထမ်းသည်၊ ထိုသူကို မူလအမိန့်တွင် ပါရှိသည့် ကာလကုန်ဆုံးသည့် တိုင်အောင်သော်ငှား၊ ထိုကာလအတွင်း တောင်းဆို သော ခံဝန်ချုပ်ကို ချုပ်ဆိုသည့် နေ့အထိသော်ငှား ထိန်းသိမ်းထားရမည်။ အဆိုပါ ဌာနကိုသော်ငှား၊ ရာထမ်းကိုသော်ငှား၊ အစိုးရက သတ်မှတ်ခန့်ထားခြင်း မရှိသေးလျှင် ထိုသူကိုမူလအမိန့်တွင်ပါရှိသည့် ကာလကုန်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်သော်ငှား၊ ထိုကာလ အတွင်း တောင်းဆိုသော ခံဝန်ချုပ်ကို ချုပ်ဆိုသည့် နေ့အထိသော်ငှား အကျဉ်းဒဏ် ချမှတ်ရမည်။

၅၃။ ။ (၁) ကျေးရွာလူကြီးတစ်ဦးက မိမိ၏ကျေးရွာအတွင်း နေထိုင်သူ သည်—

- မခကောင်းသတင်းကျော် (က) ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သည့် လောင်းကစားပိုင်း အမြဲ
- ဇော သူ ထံမှ အာမခံ (က) ကောင်စားလေ့ရှိသူဟု၊ သို့တည်းမဟုတ်
- တောင်းခြင်း။ (ခ) တရားဥပဒေအရထုတ်ပေးသော အမိန့်လက်မှတ်မရှိ
- ဘဲ၊ သေရည်သေရက်ချက်ခြင်း၊ ဖောက်ခြင်း၊ တယ်ခြင်းအမြဲပြုလုပ်သူ
- ကု၊ သို့တည်းမဟုတ် သေရည်သေရက်အမြဲရောင်းချသူဟု၊ သို့တည်း
- မဟုတ်
- (ဂ) တရားဥပဒေအရထုတ်ပေးသော အမိန့်လက်မှတ်မရှိဘဲ၊ ဘိန်း အမြဲ
- လက်ရှိ ထားသူဟု၊ သို့တည်းမဟုတ် ဘိန်း အမြဲရောင်းချသူဟု၊
- သို့တည်းမဟုတ်

(ဃ) ပြည့်စုံသော လုပ်ငန်းဝင်ငွေဖြင့် အမြဲ အသက်မွေးလေ့ ရှိသူဟု
ဆိုတည်းမဟုတ်

(င) လူအရောင်းအဝယ်ပြုခြင်းဖြင့် အပြဲအသက်မွေးလေ့ ရှိသူဟု

ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိ၍ ကျေးရွာတရားရုံးသို့ တိုင်တမ်းခဲ့လျှင်၊ ထိုသူကိုကျေးရွာတရား
ရုံးက ပုဒ်မ ၅၃ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်နည်းအတိုင်းအရေးယူဆောင်ရွက်ရမည်။

(၂) ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ အရေးယူရာ၌၊ ဤကဲ့သို့အမြဲကျူးလွန်သူဖြစ်ကြောင်းကို
သတင်းကျော်ဇောခြင်းအရဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းသက်သေခံချက်အရ ဖြစ်စေ ထင်ရှားစေ
နိုင်သည်။

အခန်း ၆။

ကျေးရွာတရားရုံး။

၅၅။ ။ ကျေးရွာတိုင်းတွင် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် တရားမမှုများကိုစစ်ဆေးရန်အလို့
ကျေးရွာတရားရုံး။ ။ ကျေးရွာတရားရုံး တစ်ခု ဖွဲ့စည်းထားရှိရမည်။ ကျေးရွာ
တိုင်း၏ ကျေးရွာလူကြီးများသည် ထိုကျေးရွာ၏ တရားရုံး
လူကြီးများဖြစ်စေရမည်။

၅၆။ ။ အမှုစစ်ဆေးရန်အတွက် ကျေးရွာတရားရုံးသို့ ကျေးရွာကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ
ကျေးရွာတရားရုံး၏ နာယက။ ။ တက်ရောက်လျှင် ဥက္ကဋ္ဌသည် တရားရုံးနာယက ဖြစ်ရမည်။
ဥက္ကဋ္ဌမတက်ရောက်လျှင် တက်ရောက်သောလူကြီးများသည်
မိမိတို့အထဲမှတစ်ဦးကို နာယကအဖြစ်ဖြင့်ရွေးချယ်ရမည်။

၅၇။ ။ (၁) ကျေးရွာလူကြီးအားလုံးသည်၊ ကျေးရွာတရားရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့်
ကျေးရွာတရားရုံး၏ ဆောင်ရွက်မှုများ။ ။ ရှိသော မည်သည့်အမှုကိုမဆို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်ရုံးထိုင်နိုင်ခွင့်
ရှိရမည်။ မည်သည့်အမှုကိုမဆို သုံးဦးအောက်နည်းသောကျေး
ရွာတရားရုံးလူကြီးများက စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုရ။

(၂) အမှုတစ်ခုကိုစစ်ဆေးစီရင်ရာ၌ အနည်းဆုံး ကျေးရွာတရားရုံး လူကြီးနှစ်ဦး
သည် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိဘဲအစမှအဆုံးအထိကြားနာစစ်ဆေးရာတွင်တက်ရောက်ပါဝင်
ခဲ့လျှင် တက်ရောက်သော ကျေးရွာတရားရုံး၏ အခြားလူကြီး အတိုး၊ အလျှော့၊
အပြောင်းအလဲရှိခြင်းကြောင့် ကျေးရွာတရားရုံး၏ ကြားနားစစ်ဆေး ဆောင်ရွက်မှုများ
သည် ပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိစေရ။

(၃) ကျေးရွာတရားရုံး၏ စီရင်ချက်သည် အမှုစစ်ဆေးသော ကျေးရွာတရားရုံး
နာယကပါဝင်သည့် ကျေးရွာတရားရုံးလူကြီးများ၏ဖဲဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျှင်အတိုင်းဖြစ်ရ
မည်။ မဲတူညီနေလျှင်ကျေးရွာတရားရုံးနာယကသည် အနိုင်မဲကိုပေးရမည်။

(၄) ရုံးခွန်တော် အက်ဥပဒေတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ ကျေးရွာတရား
ရုံးတွင်ပေးဆောင်ရမည့် ရုံးခွန်တော်သည်၊ နည်းဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း
ဖြစ်ရမည်။

၅၈။ ။(၁) ကျေးရွာလူကြီးတဦးသည် အမှုသည်အဖြစ်ဖြင့်မိမိပါဝင်နေသော အမှုတွင်ဖြစ်စေ၊ မိမိကိုယ်ကျိုး သက်ဝင်နေသောအမှုတွင် ဖြစ်စေ၊ မိမိကစွဲဆိုစေသည့်အမှုတွင်ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာတရားရုံး က ထိုအမှုကို စစ်ဆေးရာ၌ ကျေးရွာတရားရုံး လူကြီးအဖြစ် ဖြင့်မပါဝင်စေရ။

(၂) ကျေးရွာလူကြီးတဦးသည် နည်းဥပဒေဖြင့် သက်မှတ်သည့် မိမိနှင့်သက် ဆိုင် တော်စပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦး အမှုသည် အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်သော်၊ သို့တည်း မဟုတ် နည်းဥပဒေဖြင့်သတ်မှတ်သည့်အခြားတနည်းနည်းဖြင့် ဆက်စပ်ပါဝင်သောအမှု တွင်ကျေးရွာတရားရုံးလူကြီးအဖြစ်ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သောအရည်အချင်း ပျက်ယွင်း သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

၅၉။ ။(၁) မည်သူမဆို လုံလောက်သော အကြောင်းမပြုဘဲ—

(က) ကျေးရွာ တရားရုံးက တရားဥပဒေနှင့်အညီ ထုတ် ဆင့်ပိုင်သည့်အတိုင်းချိန်းဆိုသောကာလတွင်ချိန်းဆို သောနေရာသို့လာရောက်ရန်ထုတ်ပေးသည့်အမိန့်ကို မလိုက်နာလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ်

(ခ) ကျေးရွာတရားရုံးသို့ စာမှတ် စာတမ်း တခုခုပေးပြန် သော်၎င်း၊ ပေးအပ်ရန်သော်၎င်း၊ တရားဥပဒေနှင့်အညီ အမိန့် ထုတ်ဆင့်သည့် အတိုင်း ထိုစာမှတ်စာတမ်းအမှတ်အသားကို မတင်ပြဘဲ၊ သို့တည်း မဟုတ်မပေးအပ်ဘဲပျက်ကွက်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ်

(ဂ) အကြောင်းအရာတခုခုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကျေးရွာတရားရုံးက တရားဥပ ဒေအရ အာဏာသုံးစွဲလျက် မေးသောမေးခွန်းကို တရားဥပဒေအရ အမှန်ကိုဖြေဆိုရန်တာဝန်ရှိလျက်နှင့်ငြင်းပယ်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ်

(ဃ) အမှန်ထွက်ဆိုပါမည်ဟု ကျမ်းမစွာဖြစ်စေ၊ ကတိသစ္စာဖြစ်စေ၊ ပြုစေ ရန် တရားဥပဒေအရ ခိုင်းပိုင်သော ကျေးရွာတရားရုံးကခိုင်းသည် ကိုငြင်းပယ်လျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ်

(င) မိမိ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးရန် တရားဥပဒေအရခိုင်းပိုင် သောကျေးရွာ တရားရုံးကခိုင်းသည်ကိုငြင်းပယ်လျှင်

ကျေးရွာတရားရုံးက ထိုသူကိုတိုင်တမ်းချက်မရှိဘဲ ချက်ခြင်းအရေးယူ စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ကျပ်ငါးဆယ်ထက်မပိုသော ငွေဒဏ်ချမှတ်ရမည်။

(၂) မည်သူမဆို ရုံးထိုင်လျက်တရားစီရင်စစ်ဆေးနေသည့်အခါတွင် ကျေးရွာ တရားရုံးလူကြီးကို တမင်မလေးမခန့်ပြုလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ်အနှောက်အယှက် ပြုလျှင်၊ ကျေးရွာတရားရုံးက ထိုသူကိုတိုင်းတမ်းချက်မရှိဘဲ ချက်ခြင်းအရေးယူစစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ ကျပ်ငါးဆယ်ထက်မပိုသောငွေဒဏ်ချမှတ်နိုင်သည်။

၆၀။ ။(၁) ဤအက်ဥပဒေ၏ဇယားတွင်ဖော်ပြထားသော ရာဇဝတ်မှုတခုခု သည်၊ ကျေးရွာနယ်မြေအတွင်း၌ ဖြစ်ပွားခဲ့လျှင် ထိုအမှုကို သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာတရားရုံးကစစ်ဆေး စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ဤပုဒ်မခွဲတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ၊ ကျေးရွာတရားရုံးကအောက်ဖျားအမှုများကို စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိစေရ—

- (က) ကျူးလွန်သောပြစ်မှုကြောင့် ပစ္စည်းတန်ဖိုးကျပ်နှစ်ရာထက်ပို၍ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေမှု။
- (ခ) တန်ဖိုးကျပ်နှစ်ရာထက်ပိုသောပစ္စည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့်အမှု။
- (ဂ) တလ၊ သို့တည်းမဟုတ် တလထက်ပိုသော အကျဉ်းဒဏ်ခံရဘူးသော တရားခံပါသည့်အမှု။
- (ဃ) အလားတူပြစ်မှုမျိုးအတွက် ကျပ်ငါးဆယ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျပ်ငါးဆယ်ထက်ပိုသည့်ဒွေဒဏ်ချမှတ်ခြင်းခံရဘူးသောတရားခံပါသည့် အမှု။

(၂) ပုဒ်မ ၆၁၊ ပုဒ်မခွဲ (၁)၏ပြဋ္ဌာန်းချက်ကိုထောက်ယား၍၊ ကျေးရွာတရားရုံးက စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်အမှုများကိုကျေးရွာတရားရုံးကသာလျှင် စစ်ဆေးစီရင်ရမည်။

၆၁။ ။(၁) ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ မိမိအလိုအလျောက်သော်၎င်း၊ သက်ဆိုင်ရာခရိုင်ပြည်သူ့ ရှေ့နေကဖြစ်စေ သက်ဆိုင်ရာ အမှုသည် တဦးဦးကဖြစ်စေ လျှောက်ထားလျှင်သော်၎င်း၊ ကျေးရွာတရားရုံးတွင် စစ်ဆေးနေဆဲဖြစ်သည့် ရာဇဝတ်မှု အမှုတွဲကို မည်သည့်အချိန်၌မဆိုတောင်းယူပြီးလျှင် ထိုအမှုတွဲကိုစိစစ်၍ မူလကျေးရွာ တရားရုံးသို့ စစ်ဆေးရန်ပြန်ပို့နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ထိုအမှုကို မိမိကသင့်လျော် သည်ဟုယူဆလျှင်၊ နုတ်လိမ်း၍ ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း စွပ်စွဲချက်ကို၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉၀ အရ ရရှိသော တိုင်တမ်းချက်၊ သို့တည်းမဟုတ်သတင်း ပေးချက်ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ ထိုအမှုကိုအရေးယူပြီးလျှင်၊ ရာဇဝတ်ကြီးအရသော်၎င်း၊ သက်ဆိုင်သည့်အက်ဥပဒေအရသော်၎င်း၊ မိမိကိုယ်တိုင်စစ်ဆေးနိုင်သည်။ သို့တည်း မဟုတ် စစ်ဆေးရန် အာဏာရှိသောမိမိလက်အောက်ခံ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးဦး ထံသို့စစ်ဆေးရန်လွှဲပို့နိုင်သည်။

(၂) ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ကျေးရွာ တရားရုံးက စုံစမ်းစစ်ဆေး ပိုင်ခွင့်ရှိသောအမှုကိုမိမိလက်အောက်ခံရာဇဝတ်တရားသူကြီး တဦးဦးထံမှ နုတ်လိမ်း၍ သက်ဆိုင်ရာ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ကျေးရွာတရားရုံးသို့ လွှဲပို့နိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့အမိန့် ချမှတ်သောခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် လွှဲပို့သည်ကို စာဖြင့်မှတ်ချက်ချရမည်။

၆၂။ ။(၁) ရဲဌာနာ တာဝန်ခံသည်၊ ဤအက်ဥပဒေ၏ ဇယားတွင်ဖော်ပြ ထားသည့် ပြစ်မှုများအနက်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေအရ အရေးမယူပိုင်သည့် ပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျေးရွာအတွင်း၌ကျူး လွန်ကြောင်း မိမိအားတိုင်ကြားလျှင်၊ ထိုအမှု၏အကြောင်း ချင်းရာကိုသက်ဆိုင်ရာမှတ်တမ်းစာအုပ်တွင်ရေးမှတ်ပြီး၊ တိုင်တမ်းသူအားလစ်ဆေးစီရင် ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်ကျေးရွာတရားရုံးသို့ တိုင်တမ်းရန်လွှဲပို့ကြားရမည်။

(၂) ရဲဌာနာ တာဝန်ခံသည်၊ ဤအက်ဥပဒေ၏ ဇယားတွင် ဖော်ပြထား သည့်ပြစ်မှုများအနက် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေအရ အရေးမယူပိုင်သည့် ပြစ်မှုတစ်ခုခုကို

ကျေးရွာအတွင်း၌ ကျူးလွန်ကြောင်းကို သိလျှင်၊ ထိုအမှု၏ အကြောင်း ချင်းရာကို သက်ဆိုင်ရာမှတ်တမ်းစာအုပ်တွင် ရေးမှတ်ပြီးလျှင်၊ ထိုမှတ်သားချက်၏ ဗိတ္တုနှင့်တကွ အစီရင်ခံစာကိုစစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ကျေးရွာတရားရုံးသို့ပို့ရမည်။ ၎င်းပြင်ထိုအမှု နှင့် သက်ဆိုင်သည့်တရားခံတဦးဦးကိုဖမ်းဆီးလျှင်၊ ထိုတရားခံကိုအကြောင်းမဲ့ကြန့်ကြာ ခြင်းမရှိစေဘဲသက်ဆိုင်ရာကျေးရွာတရားရုံးသို့ပို့ရမည်။

ခြင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုအမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းတန်ဖိုးသည် ကျပ်နှစ်ရာထက်ကျော် လွန်လျှင်ဖြစ်စေ၊ တရားခံသည်၊ တလ၊ သို့တည်းမဟုတ် တလထက်ပိုသည်အကျဉ်းဒဏ် ခံရဘူးလျှင်ဖြစ်စေ၊ ဒေလားတူပြစ်မှုမျိုးအတွက်ကျပ်ငါးဆယ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျပ်ငါး ဆယ်ထက်ပိုသည့် ငွေဒဏ်ချမှတ်ခြင်းခံရဘူးလျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုအမှုကို ရဲဌာနဘာဝန်ခံက ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးဥပဒေအရ အရေးယူရမည်။

ထို့ပြင် ရဲဌာနဘာဝန်ခံသည်၊ ထိုအမှုတွင် တရားခံအား ကျေးရွာတရားရုံးက လုံလောက်သောပြစ်ဒဏ် မပေးနိုင်ဟု မိမိကယူဆခဲ့လျှင်၊ ထိုအမှု၏အကြောင်း ချင်းရာကို မိမိ၏ထင်မြင်ချက်နှင့်တကွ ခရိုင်ရဲဗိုလ်မှူးသို့အစီရင်ခံရမည်။ ခရိုင်ရဲဗိုလ် မှူးသည်၊ ထိုအမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသော ရာဇဝတ် တရားသူကြီး တဦးဦးကစစ်ဆေး စီရင်စေရန်၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရား သူကြီးထံသို့ အစီရင်ခံနိုင်သည်။

၆၃။ ။ (၁) ကျေးရွာတရားရုံးသည်၊ မိမိစစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့်အမှုများ လိုက်နာရမည့်ကျင့်ထုံး။ ကို နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စာဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တိုင်တမ်းသောတိုင်တမ်း ချက်အရသော်၎င်း၊ ရဲရာထမ်း၏အစီရင်ခံချက်အရသော် ၎င်း၊ အရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၂) တည်ဆဲ အခြားတရားဥပဒေတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ၊ ဤအက်ဥပဒေ ပါဇယား၏ဇယားကွက် (၄) တွင်ပြေငြိမ်းခွင့်မရဟု ဖော်ပြထားသောပြစ်မှုများမှတစ်ပါး၊ ထိုဇယားတွင်ပါရှိသည့်ပြစ်မှုများကိုထိုဇယား၏ဇယားကွက် (၄) တွင်ဖော်ပြထားသော သူများက မည်သည့်အခါမဆို စီရင်ချက်မချမီ ထိုဇယားကွက်တွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း ပြေငြိမ်းနိုင်သည်။

(၃) ကျေးရွာ တရားရုံးက အမှုစစ်ဆေးရာတွင် လိုက်နာရမည့် ကျင့်ထုံးနှင့် ထားရှိရမည့်မှတ်တမ်းများသည်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသည့် နည်းဥပဒေအရဖြစ်ရမည်။

၆၄။ ။ (၁) ကျေးရွာတရားရုံးသည်၊ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူအား ပြစ်ဒဏ် ပေးသောအခါ အောက်ပါပြစ်ဒဏ် တမျိုးမျိုးကို ချမှတ်နိုင် သည်။

- (က) ကျပ်ငါးဆယ်ထက်မပိုသည့်ငွေဒဏ်။
- (ခ) ငွေဒဏ်နှင့်တွဲ၍ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်နှင့်မတွဲဘဲဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာ၏ကြီးပွား ရေးဖြစ်စေမည့် တလတက်မပိုသည့်အလုပ်ဒဏ်။
- (ဂ) အလုပ်ဒဏ်နှင့်တွဲ၍ဖြစ်စေ၊ အလုပ်ဒဏ်နှင့်မတွဲဘဲဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်နှင့် တွဲ၍ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်နှင့်မတွဲဘဲဖြစ်စေ၊ တလထက်မပိုသည့် အကျဉ်း ဒဏ်။

(၂) ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင် မည်သို့ပင်ဝါရှိစေကာမူ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ သည်၊ ကျပ်နှစ်ရာထက်မပိုသော ငွေဒဏ်ကိုသော်၎င်း၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့်ဖြစ်စေ၊ အလုပ်မဲ့နှင့်ဖြစ်စေ၊ အခြောက်လထက်မပိုသော အကျဉ်းဒဏ်ကိုသော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်အကျဉ်းဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးကို သော်၎င်း၊ အပြစ်ပေးစီရင်နိုင်ခွင့်အာဏာကို မည်သည့်ကျေးရွာ တရားရုံးအားမဆို အပ်နှင်းနိုင်သည်။

(၃) ကျေးရွာတရားရုံးက အကျဉ်းဒဏ်အပြစ်ပေးခံရသောတရားခံကို ဤကိစ္စ အလို့ငှါပြုထားသည့်နည်းဥပဒေအရ၊ ခရိုင်ကောင်စီကသတ်မှတ်ထားသောနည်းအတိုင်း နှင့်သတ်မှတ်ထားသောနေရာတွင်အကျဉ်းချထားရမည်။

ကျေးရွာတရားရုံးက ပြစ်ဒဏ်အဖြစ်ချမှတ်သော အလုပ်ဒဏ်သည်၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါ ပြုထားသည့် နည်းဥပဒေအရဖြစ်စေရမည်။

၆၅။ ။ တည်ဆဲအခြားတရားဥပဒေတွင် မည်သို့ပင်ဝါရှိစေကာမူ၊ ကျေးရွာ
ငွေဒဏ်နှင့် အလုပ်ဒဏ် အစား ပြစ်ဒဏ်။ တရားရုံးသည်၊ ငွေဒဏ်ချမှတ်ခဲ့လျှင်၊ ငွေဒဏ်ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သူအား၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသည့် နည်းဥပဒေ နှင့်အညီ အလုပ်ဒဏ်၊ သို့တည်းမဟုတ် အကျဉ်းဒဏ်ခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ကျေးရွာတရားရုံးသည်၊ အလုပ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့လျှင်၊ အလုပ် ဒဏ်ကိုလုပ်ရန် ပျက်ကွက်သူအား၊ ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသည့် နည်းဥပဒေနှင့်အညီ အကျဉ်းဒဏ်ခံစေရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၆၆။ ။ ကျေးရွာတရားရုံးကငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ငွေဒဏ်နှင့်တွဲဖက်၍ အခြားပြစ်
ဒဏ်ငွေမှလျော်ကြေး ဝေးခြင်း။ ဒဏ်သော်၎င်း ချမှတ်သည်အခါတောင်းခံရရှိသည့် ဒဏ်ငွေ အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့ကိုဖြစ်စေ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းကြောင့် အကျိုးပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိခိုက်နာကျင် ခြင်းခံရသူအားလျော်ကြေးအဖြစ်နည်းဥပဒေအရပေးရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၆၇။ ။ ကျေးရွာတရားရုံးသည်၊ ပုဒ်မ ၆၄ ဖြင့်သတ်မှတ်ထားသည့်ပြစ်ဒဏ်ထက်
လုံလောက်သောပြစ်ဒဏ် အထက် ရုံးသို့ ပိုသောပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သည့်ရာဇဝတ်မှုဖြစ်သည့်ပြင် မိမိက စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်လည်းရှိသောရာဇဝတ်မှုတွင် တရားခံကို ပြစ်ဒဏ်ပေးရန်စဉ်းစားရာ၌ ထိုတရားခံအား မိမိရုံးက ချမှတ် နိုင်သည့်အာဏာထက်ပို၍ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သင့်သည်ဟုယူဆ လျှင်၊ ထိုသို့ပြစ်ဒဏ်ပိုချမှတ်ပိုင်ခွင့် အကြောင်းချင်းရာကို စုံလင်စွာရေး၍ တရားခံနှင့် တကွအမှုတွဲကို ဤကိစ္စအလို့ငှါ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက သတ်မှတ်ထားသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံသို့ပို့ရမည်။

ဤပုဒ်မအရရှိသောအမှုတွဲကိုရရှိသည် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ငိုအမှုကို ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၄၉၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆၈။ ။ အသက် ၁၆ နှစ်မပြည့်သေးသူကို ကျေးရွာတရားရုံးက ပြစ်မှုထင်နား
ငယ်ရွက်သူကိုအပြစ် ပေးခြင်း။ စီရင်ရာတွင် ထိုသူကိုပြစ်ဒဏ်ချမှတ်မည့်အစား ထိုက်သင့် စွာ နှုတ်ဖြင့် သွန်သင်ဦးလျှင် လွတ်နိုင်သည်။ သို့တည်း မဟုတ် ထိုသူကိုချက်ခြင်းပြစ်ဒဏ်မချမှတ်သေးဘဲ၊ ရုံးက သတ်မှတ်သည့် တနှစ်ထက်မပိုသည့်ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း ဆင်ဆိုသည့်အခါ

လာရောက်၍ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ချက်ကိုနာခံမည့်အကြောင်း၊ ထိုပြင် အဆိုပါ ကာလအတွင်း
ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်မည့်အကြောင်းခံဝန်သူများနှင့် ခံဝန်ချုပ်ကို ချုပ်ဆိုစေပြီးလွှတ်
တားရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၆၉။ ။ ကျေးရွာတရားရုံးက ကျပ်ငါးဆယ်ထက်မပိုသည့် ငွေဒဏ် ချမှတ်သော
ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့်အယူခံခြင်း။ စီရင်ချက်ကို အယူခံပိုင်ခွင့်မရှိစေရ။ သို့ရာတွင် ခရိုင်ရာဇဝတ်
တရားသူကြီးသည် မည်သည့်အမှုတွင်မဆို ကျေးရွာတရားရုံး
၏ စီရင်ချက်သည်၊ တရားမျှတခြင်းရှိ မရှိသိရန်အလို့ငှာ မိမိအလိုအလျောက်သော်လည်း၊
သက်ဆိုင်ရာအမှုသည် တဦးဦးက လျှောက်ထားလျှင်သော်လည်း၊ ထိုအမှုတွဲကိုဘောင်းယူ
နိုင်သည်။ ပြည်သူ့ရှေ့နေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်ရဲမှူး၊ သို့တည်းမဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ
အခြားပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတဦးဦးက တိုက်တွန်းလျှင်မူကား၊ ထိုအမှုတွဲကိုတောင်းယူ
ရမည်။

ကျေးရွာ တရားရုံးက ကျပ်ငါးဆယ်ထက်မပိုသည့် ငွေဒဏ်ချမှတ်သောစီရင်ချက်ကို၊
သို့တည်းမဟုတ် ငွေဒဏ်နှင့်တွဲဖက်၍ဖြစ်စေ၊ မတွဲဖက်ဘဲဖြစ်စေ အလုပ်ဒဏ်ချမှတ်သော
စီရင်ချက်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ငွေဒဏ်နှင့်တွဲဖက်၍ဖြစ်စေ၊ မတွဲဖက်ဘဲဖြစ်စေ အကျဉ်း
ဒဏ်ချမှတ်သော စီရင်ချက်ကို၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးတွင်အယူခံနိုင်ခွင့်ရှိသည်။
ဤကဲ့သို့အမှုတွဲကိုတောင်းယူ စိစစ်ရာတွင်ဖြစ်စေ၊ အယူခံရာတွင်ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာ
တရားရုံးက ထိုအမှုကိုစစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိလျှင်သော်လည်း၊ စီရင်ချက်သည်တရားမျှတ
ခြင်းမရှိလျှင်သော်လည်း၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်—

- (က) ကျေးရွာတရားရုံးစီရင်ချက်ကိုပယ်ဖျက်၍ ထိုအမှုကို လက်အောက်ခံ
ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးတခုခုကပြန်၍ စစ်ဆေးစီရင်ရန် အမိန့်ချမှတ်
နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ်
- (ခ) ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ချက်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ကိုပယ်ဖျက်၍ တရားခံအား လွှတ်
နိုင်သည်။ တရားခံက ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ပြီးဖြစ်လျှင်၊ ထိုဒဏ်ငွေကို
ပြန်ပေးရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်
ချက်ကို ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုဘဲပြစ်ဒဏ်ကိုလျော့ပေါ့နိုင်သည်။ သို့တည်း
မဟုတ် ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ချက်ကိုပြင်ဆင်၍၊ တရားဥပဒေအရ ပေးနိုင်
သော သင့်လျော်သည့်ပြစ်ဒဏ်ကို ချမှတ်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ်
- (ဂ) ကျေးရွာ တရားရုံးက ချမှတ်သော အခြားမည်သည့်အမိန့်ကိုမဆို ပြင်
ဆင်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။

ခြွင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် သက်ဆိုင်ရာအမှုသည်
ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ရှေ့နေဖြစ်ဖြစ်စေ၊ ထုချေရန်အခွင့်မပေးဘဲ ထိုအမှုသည်၏ အကျိုး
ယုတ်လျော့နစ်နာစေမည့်အမိန့်ကို အပိုဒ် (က) အရ၊ သို့တည်းမဟုတ် အပိုဒ် (ခ) အရ၊
သို့တည်းမဟုတ် အပိုဒ် (ဂ) အရ မည်သည့်အမိန့်ကိုမျှမချမှတ်ရ။

၇၀။ ။ (၁) အမှုသန်ဘိုး ကျပ်ငါးရာထက်မပိုသည့်အောက်တွင် သီးခြား
တရားမမှုများ။ ဖော်ပြထားသောတရားမမှုများကို ကျေးရွာတရားရုံးက စစ်
ဆေးစီရင်ရမည်။

- (က) လဂ်ရောက်ကျူးလွန်သည့် သို့တည်းမဟုတ် နာကျင်စေသည့် အတွက်
စွဲဆိုသော လျော်ကြေးမှု။
 - (ခ) အသရေပျက်သည့် အတွက် စွဲဆိုသော လျော်ကြေးမှု။
 - (ဂ) တွဲ၊ နွားစသည့် တိရစ္ဆာန်များ ကျော်နင်း ဝင်ရောက်သောကြောင့်
အကျိုးပျက်စီးသည့် အတွက် စွဲဆိုသော လျော်ကြေးမှု။
 - (ဃ) ကြေးငွေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရွှေ ပြောင်းနိုင်သည့် အစည်းနှင့် စပ်လျဉ်း
သော အမှု။
 - (င) ပဋိညာဉ်မှု။
 - (စ) ဟုန်စည်ရောင်းဝယ်မှု။
 - (ဆ) ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အမှု။
 - (ဇ) ရေတွင်း၊ ရေကန်၊ ဆည်၊ မြောင်း၊ တာ၊ တမ၊ သို့တည်းမဟုတ် ရေလှာ
ရေကျမှ ရေရယူပိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အမှု။
- (၂) အမှုတန်ဖိုးမည်မျှပင် ဖြစ်စေကာမူ အောက်တွင် သီးခြားအဖွဲ့ပြထားသော
ရားမဲ့များကို ကျေးရွာတရားရုံးက စစ်ဆေးစီရင်ရမည်။
- (က) လင်မယားကွာရှင်းမှု။
 - (ခ) လင်မယားပြန်လည်ပေါင်းသင်းခံစားရမှု။

ခြင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် အထက်ပါ အပိုင်း (က) ၌ ဖော်ပြပါရှိသည့် လင်မယား ကွာရှင်းမှုတွင် ပစ္စည်းခွဲဝေစေလိုမှုဝါ ပူးပေါင်းစွဲဆိုလျှင် ခွဲဝေရမည့် ပစ္စည်းတန်ဖိုးမှ ကျပ်တတောင်ထက်မပိုစေရ။

(၃) ဤပုဒ်မ၌တွင် ပါရှိသော တရားမမှုများကို အောက်ပါအတိုင်း သက်ဆိုင်သည့် တရားရုံး၌သာလျှင် စွဲဆိုရမည်။

(က) အမှုတမူနှင့်သက်ဆိုင်သော တရားခံအားလုံးသည် တခုတည်းသော ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း၌ နေထိုင်သောသူများ ဖြစ်သည့်အပြင် ထိုအမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော အချင်းဖြစ်အကြောင်းအရာအားလုံးသည် လည်း ထိုကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း၌ ပေါ်ပေါက်လျှင် ထိုအမှုကို ထိုကျေးရွာတရားရုံး၌သာလျှင် စွဲဆိုရမည်။

(ခ) အမှုတမူနှင့်သက်ဆိုင်သော တရားခံအားလုံးသည် တခုတည်းသော ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း၌နေလျှင်သော်၎င်း၊ ထိုအမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော အချင်းဖြစ် အကြောင်းအရာအားလုံးသည် တခုတည်းသော ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း၌ ပေါ်ပေါက်လျှင်သော်၎င်း၊ ထိုအမှုကို တရားခံအားလုံးနေသည့် ကျေးရွာတရားရုံးတွင်ဖြစ်စေ၊ အချင်းဖြစ် အကြောင်းအရာအားလုံးပေါ်ပေါက်သည့်ကျေးရွာတရားရုံး၌ဖြစ်စေ စွဲဆိုရမည်။

(ဂ) အပိုင်း (က) နှင့် (ခ) တွင် အကျုံးမဝင်သော အမှုများအတွက်မှာမူ တိုအမှုမျိုးကိုစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် တရားမရုံးတခုခု၌ စွဲဆိုရမည်။

(၄) ကျေးရွာတရားရုံးတွင် စွဲဆိုသည့် တရားမမှုများအတွက် စည်းကမ်းသတ် ကာလအပိုင်းအခြားသည်၊ နည်းဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားချက်နှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ တည်ဆဲဖြစ်သော ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေအတိုင်းဖြစ်စေရမည်။

(၅) ကျေးရွာတရားရုံးက အမှုစစ်ဆေးရာတွင် လိုက်နာရန်ကျင့်ထုံးနှင့် ထားရှိ ရန်မှတ်တမ်းများသည် ဤကိစ္စအလို့ငှာ ပြုတားသည့် နည်းဥပဒေအရ ဖြစ်စေရမည်။

၇၁။ ။ တရားမခရိုင်တရားသူကြီးသည်၊ ကျေးရွာတရားရုံးတွင် စစ်ဆေးနေဆဲ ဖြစ်သော မည်သည့်တရားမမှုကိုမဆို သက်ဆိုင်ရာ အမှုသည် တရားမခရိုင်ကရားသူကြီး တဦးဦးကဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ရှေ့နေကဖြစ်စေ လျှောက်ထား သည့်အခါ မိမိကအကြောင်းလုံလောက်သည်ဟု ယူဆလျှင်၊ ထိုအမှုကို ကျေးရွာတရားရုံးမှ နုတ်သိမ်းပြီးလျှင်၊ မိမိကိုယ်တိုင် စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မိမိလက်အောက်တရားမရုံးတရားရပ်သို့ စစ်ဆေးစီရင်ရန်လွှဲပို့နိုင်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မူလကျေးရွာတရားရုံးသို့ စစ်ဆေးစီရင်ရန်ပြန်ပို့နိုင်သည်။

၇၂။ ။ (၁) တန်ဘိုးကျပ်နှစ်ရာထက်မပိုသည့်တရားမမှုများတွင်ကျေးရွာတရား ရုံးကချမှတ်သည့် စီရင်ချက်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ဒီကရီကို၊ မြင်ဆင်ခြင်းနှင့်အယူခံ ခြင်း။ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကိုအယူခံခွင့်မရှိစေရ။

ခွင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာအမှုသည်တဦးဦးကဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ရှေ့နေ ကဖြစ်စေ လျှောက်ထားခဲ့သော်၊ တရားမခရိုင်တရားသူကြီးက ထိုစီရင်ချက်သည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဒီကရီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်သည်၊ တရားမျှတမှုမရှိဟု ထင်မြင် ယူဆလျှင်၊ ထိုစီရင်ချက်ကို သို့တည်းမဟုတ် ဒီကရီကို၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကိုပြင်ဆင် နိုင်သည်။

ထိုပြင် တန်ဘိုးကျပ်နှစ်ရာထက်ပိုသောတရားမမှုများတွင် ချမှတ်သည့်စီရင်ချက်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ဒီကရီကို၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကို ဥပဒေအချက်အလက်အရဖြစ်စေ၊ အမှု၏ အကြောင်းအရာအရဖြစ်စေ တရားမခရိုင်တရားသူကြီး၏ရုံးတွင် အယူခံဝင် နိုင်သည်။ တရားမခရိုင်တရားသူကြီး၏ဆုံးဖြတ်ချက်သည်အပြီးအပြတ်အတည်ဖြစ်ရမည်။

အပိုင်း ၃။

အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်များ။

အခန်း ၇။

ဒေသန္တရအဖွဲ့များကိုကြီးကြပ်ခြင်း။

၇၃။ ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်၊ ဤအက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အကျိုးသက် ရောက်စေခြင်းငှာ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန် ကျေညာ၍ ဤအက်ဥပဒေနှင့်အညီ နည်းဥပဒေများကိုပြုနိုင်သည်။

၇၄။ ။ (၁) ခရိုင်ကောင်စီ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ်ခံကောင်စီ၏၊ သို့တည်း မဟုတ် မြို့မကောင်စီ၏ အဖွဲ့ဝင်လူကြီးတဦးသည်၊ မိမိ၏တာဝန်ကိုဆောင်ရွက်ရန်ထပ်တလဲလဲပျက်ကွက်ခဲ့လျှင်သော်၎င်း၊ အာဏာကို ပိုမိုသုံးစွဲခြင်း ပြုခဲ့လျှင်သော်၎င်း၊ အာဏာကို အလွဲသုံးစွဲခြင်း ပြုခဲ့လျှင်

သော်၎င်း၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ က၊ နည်းဥပဒေနှင့်အညီ စုံစမ်းစစ်ဆေးစေပြီးလျှင်၊ ထိုလူကြီးကို ရာထူးမှ နုတ်ပယ်ရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း ရာထူးမှ ချထားရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုလူကြီး၏ အခွင့်အာဏာအားလုံးကို ဖြစ်စေ၊ အချို့ကို ဖြစ်စေ သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် ရုပ်သိမ်းရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

(၂) ကျေးရွာကောင်စီ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်ကော်မတီ၏ အဖွဲ့ဝင်လူကြီးတစ်ဦးသည်၊ မိမိ၏တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ရန် ထပ်တလဲလဲ ဖျက်ကွက်ခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ အာဏာကို ပိုမိုသုံးစွဲခြင်းပြုခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ အာဏာကို အလွဲသုံးစွဲခြင်းပြုခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ ခရိုင်ကောင်စီက နည်းဥပဒေနှင့်အညီ စုံစမ်းစစ်ဆေးစေပြီးလျှင်၊ ထိုလူကြီးကို ရာထူးမှ နုတ်ပယ်ရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း ရာထူးမှ ချထားရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုလူကြီး၏ အခွင့်အာဏာအားလုံးကို ဖြစ်စေ၊ အချို့ကို ဖြစ်စေ၊ သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် ရုပ်သိမ်းရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၇၅။ ။ (၁) ခရိုင်ကောင်စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့နယ် ကောင်စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့မကောင်စီသည်၊ မိမိ၏ တာဝန်ကို ဖျက်သိမ်းခြင်း။ ဆောင်ရွက်ရန် ထပ်တလဲလဲ ဖျက်ကွက်ခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ အာဏာကို ပိုမိုသုံးစွဲခြင်းပြုခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ အာဏာကို အလွဲသုံးစွဲခြင်းပြုခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတ က၊ နည်းဥပဒေနှင့်အညီ စုံစမ်းစစ်ဆေးစေပြီးလျှင်၊ ထိုကောင်စီကို ဖျက်သိမ်းရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း ရပ်ဆိုင်းထားရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွင့်အာဏာအားလုံးကို ဖြစ်စေ၊ အချို့ကို ဖြစ်စေ၊ သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် ရုပ်သိမ်းရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

(၂) ကျေးရွာကောင်စီသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်ကော်မတီသည်၊ မိမိ၏ တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ရန် ထပ်တလဲလဲ ဖျက်ကွက်ခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ အာဏာကို ပိုမိုသုံးစွဲခြင်းပြုခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ အာဏာကို အလွဲသုံးစွဲခြင်းပြုခဲ့လျှင် သော်၎င်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်ကောင်စီက နည်းဥပဒေနှင့်အညီ စုံစမ်းစစ်ဆေးစေပြီးလျှင်၊ ထိုကျေးရွာကောင်စီကို၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်ကော်မတီကို ဖျက်သိမ်းရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း ရပ်ဆိုင်းထားရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွင့်အာဏာအားလုံးကို ဖြစ်စေ၊ အချို့ကို ဖြစ်စေ သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် ရုပ်သိမ်းရန်အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

(၃) ဒေသန္တရအဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ဆိုင်းရန်၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွင့်အာဏာကို ရုပ်သိမ်းရန် အမိန့်ချမှတ်သော အာဏာပိုင်တစ်ဦးသည်၊ ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ဆိုင်းခြင်းခံရသည့် ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ဆောင်ရွက်ရန် သော်၎င်း၊ အခွင့်အာဏာ ရုပ်သိမ်းခြင်းခံရသော ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ အခွင့်အာဏာများကို လုံးစွဲစေရန် သော်၎င်း၊ သက်ဆိုင်ရာ အင်အားစုများအား၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားသင့်လျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား၊ ဤကိစ္စအပေါ်၌ ပြုထားသည့် နည်းဥပဒေနှင့်အညီ အမိန့်ချမှတ်ရမည်။ ထို့ပြင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အကြံဉာဏ်ပေးရန် အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို လည်းခန့်ထားနိုင်သည်။

၇၆။ ။ဒေသန္တရအဖွဲ့ဝင်လူကြီးတဦးအပေါ်တွင်ပုဒ်မ ၇၄ အရ အရေးယူလျှင်
ထုချေခွင့်။ ဖြစ်စေ၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့တဖွဲ့ပေါ်တွင် ပုဒ်မ ၇၅အရအရေးယူ
လျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုအဖွဲ့ဝင်လူကြီးအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ထို
ဒေသန္တရအဖွဲ့အား ထုချေရှင်းလင်းရန်အခွင့်မပေးဘဲ၊ ထိုအဖွဲ့ဝင်လူကြီး၏၊ သို့တည်း
မဟုတ်ထိုဒေသန္တရအဖွဲ့၏အကျိုးယုတ်လျော့နစ်နာစေမည့်မည်သည့်အမိန့်ကိုမျှမချမှတ်ရ။

၇၇။ ။ကျေးရွာကောင်စီပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ရပ်ကွက်ကော်မတီပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊
အသနားခံခွင့်။ ပုဒ်မ ၇၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) အရချမှတ်သည့်အမိန့်ကို၊ သို့တည်း
မဟုတ်ထိုအဖွဲ့များ၏အဖွဲ့ဝင်လူကြီးတဦးပေါ်တွင်ပုဒ်မ ၇၄၊
ပုဒ်မခွဲ (၂) အရချမှတ်သည့်အမိန့်ကိုမကျေနပ်လျှင်၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတထံသို့အသနားခံခွင့်
သည်။ သို့ရာတွင် တရားမျှတခြင်းမရှိဟုဆိုသောအကြောင်းပြချက်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ်
ပြည်သူတို့၏အကျိုးနှင့်ဆန့်ကျင်သည်ဆိုသော အကြောင်းပြချက်ကိုအသနားခံခွင့်တွင်
ဖော်ပြရမည်။

၇၈။ ။(၁) ကျေးရွာလူကြီးတဦးသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရပ်ကွက်ကော်မတီ
လူကြီးများကို နှုတ်ပယ်ပိုင် နှင့်။ တဦးသည်၊ မဲဆန္ဒရှင်အများ၏ဆက်လက်ထောက်ခံခြင်းမရ
ရှိ ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ထိုလူကြီးကို နှုတ်ပယ်ရန်
ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသော နည်းဥပဒေနှင့်အညီတောင်းဆို
နိုင်သည်။

(၂) အဆိုပါတောင်းဆိုချက်နှင့်သက်ဆိုင်သည့်ကျေးရွာလူကြီးသည်၊ သို့တည်း
မဟုတ်ရပ်ကွက်ကော်မတီလူကြီးသည်မဲဆန္ဒရှင်အများ၏ဆက်လက်ထောက်ခံခြင်းမရရှိဟု
ဤကိစ္စအလို့ငှါပြုထားသောနည်းဥပဒေအရထင်ရှားလျှင်ထိုလူကြီးကို နှုတ်ပယ်ရမည်။

အခန်း ၀။

အကူးအပြောင်းကာလပြဋ္ဌာန်းချက်များ။

၇၉။ ။ဤအက်ဥပဒေတရပ်လုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် ဤအက်ဥပဒေ၏အစိတ်အပိုင်း
မပြီးပြတ်သေးသော အမှု များ။ စတင် အာဏာကည်သော ခရိုင်တစ်ခုလုံးဖြစ်စေ၊ ခရိုင်၏
တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်စေ၊ မည်သည့် တရားရုံးတွင်မဆိုမပြီး
အခွန်တော်မှုများကို ဤအက်ဥပဒေစတင်အာဏာမတည်သေးဘိသကဲ့သို့ပြီးပြတ်အောင်
စီရင်ရမည်။

၈၀။ ။ဤအက်ဥပဒေတရပ်လုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် ဤအက်ဥပဒေ၏အစိတ်အပိုင်း
အာဏာ ဆက်လက် သုံးစွဲ ခြင်း။ စတင်အာဏာကည်သော ခရိုင်တစ်ခုလုံးဖြစ်စေ၊ ခရိုင်၏
တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်စေ၊ လက်ရှိတိုင်းမင်းကြီး၊ ခရိုင်ဝန်၊ နယ်
ပိုင်ဝန်ထောက်၊ မြို့နယ်အရာရှိ၊ အခြားအစိုးရရာထမ်း မှုထမ်း
များ၊ ရွာသူကြီး၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့နှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့ ရာထမ်း မှုထမ်းများသည်၊ တည်ဆဲ
တရားဥပဒေများအရ၊ သုံးစွဲဆောင်ရွက်နေသော အာဏာများ၊ တာဝန်ဝတ်တရားများ

နှင့်လုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုနိုင်တော်သမ္မတ က၊ ဤအက်ဥပဒေနှင့်အညီ မည်သို့သုံးစွဲဆောင်ရွက်ရမည်ဟု အမိန့်ထုတ်ဆင့်သည့်အချိန်အထိ ဆက်လက် သုံးစွဲ ဆောင်ရွက် သွားရမည်။

၀၁။ ။ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းမရှိသေးသော ဒေသ
ကြားခြားအာဏာပိုင်။ များတွင် ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့၏ လုပ်ငန်း
ဆောင်တာများ အားလုံးကိုသော်၎င်း၊ အဖွဲ့ကိုသော်၎င်း၊
ဆောင်ရွက်ရန်နိုင်တော်သမ္မတ သည်၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်ကျေညာ၍ အတိုင်
ပင်ခံအဖွဲ့ပါလျက်ဖြစ်စေ၊ အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့မပါဘဲလျက် ဖြစ်စေ၊ အစိုးရ ရာထမ်းတဦး
အား၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားသင့်လျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်တဦးအား အာဏာအပ်နှင်းနိုင်
သည်။

၀၂။ ။ ဤအက်ဥပဒေအရလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ်ဤအက်ဥပဒေ၏ အစိတ်အပိုင်း
အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်များဆက်ခံခြင်း။ စတင် အာဏာတည်သော ခရိုင်တစ်ခုလုံးဖြစ်စေ၊ ခရိုင်၏
တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၀၈ အရ၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတက
အမိန့်ထုတ်ဆင့်သည့်အချိန်မှစ၍ မြို့နယ်ပေါ်အက်ဥပဒေအရ
ဖွဲ့စည်းထားသော မြို့နယ်ပေါ်ကော်မတီအဖွဲ့နှင့် အခြားအဖွဲ့များအား၊ သို့တည်းမဟုတ်
ကျေးလက်ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့များအား၊
သို့တည်းမဟုတ် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့များ (ရပ်ဆိုင်းထားခြင်း) အက်ဥပဒေအရ
ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့များအား၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေများဖြင့် သော်၎င်း၊ အခြားတရား
ဥပဒေများဖြင့်သော်၎င်း၊ အပ်နှင်းထားသော အာဏာများ၊ အခွင့်အရေးများနှင့်ဝင်တရား
များကို ဤအက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသော သက်ဆိုင်ရာဒေသန္တရ အဖွဲ့ကဆက်ခံသုံးစွဲ
ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်၊ အဆိုပါအက်ဥပဒေများအရ ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့များပိုင်ပစ္စည်း
တောင်းဆိုရယူခွင့်များနှင့် ကြေးမြီ တာဝန်အားလုံးကို ဤအက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထား
သော သက်ဆိုင်ရာဒေသန္တရအဖွဲ့ကဆက်ခံရမည်။ ထို့ပြင်အဆိုပါ အက်ဥပဒေများ အရ
ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့များက ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် ပဋိညာဉ်အားလုံးကိုလည်း ဤအက်ဥပဒေ
အရ ဖွဲ့စည်းထားသော သက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရအဖွဲ့ကပင် ချုပ်ဆိုသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။
အဆိုပါအက်ဥပဒေများအရ ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့များနှင့် ဤအက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်း
ထားသော အဖွဲ့များသည် မည်သို့သက်ဆိုင်၍မည်သည်အဖွဲ့ကဆက်ခံရမည်ကိုနိုင်တော်
သမ္မတ က အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့်ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်။

၀၃။ ။ ဒေသန္တရအဖွဲ့တဖွဲ့နှင့်သက်ဆိုင်သော ရွေးကောက်ပွဲပြီးသည့်နောက်ပဌမ
ပဌမအစည်းအဝေး။ အကြိမ်ကျင်းပသော အစည်းအဝေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်
ရှိသည့် ကိစ္စအဝဝကို ထိုအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌရွေးကောက် တင်
မြှောက်ပြီးသည့်တိုင်အောင် အစိုးရရာထမ်းတဦးဝ၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားသင့်လျော်
သောပုဂ္ဂိုလ်တဦးကဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံတော်သမ္မတ က ညွှန်ကြားနိုင်သည်။

၀၄။ ။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလရေစီ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး အက်ဥပဒေ
ရုပ်သိမ်းခြင်း။ (၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၂၆) ကို ရုပ်သိမ်းလိုက်
သည်။

ဇယား။

ကျေးရွာတရားရုံးကစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသောရာဇဝတ်မှုများစာရင်း။

[ပုဒ်မ ၆၀။]

အမှတ်။ စဉ်။	ပြစ်မှုအမည်။	ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ၊ သို့တည်း မဟုတ်အခြား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ။ (၃)	မည်သူကပြစ်မှုကို ပြေငြိမ်းစေ နိုင်သည်။ (၄)
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၁	သတ်ပုတ်နှောက်ယှက်မှု	ရာဇဝတ် ကြီးပုဒ်မ ၁၆၀	တိုင်တမ်းသူကကျေးရွာ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက် ဖြင့်။
၂	အများပြည် သူ ဆိုင် ရာ လမ်း တွင် အရမ်း မောင်းခြင်း၊ သို့ တည်း မဟုတ် အရမ်းစီးခြင်း စသည်ပြစ်မှု။	၂၇၉	၎င်း။
၃	ညစ်ညမ်းသောပြုလုပ်မှုနှင့်ညစ်ညမ်း သောသီချင်းဆိုမှု။	၂၉၄	၎င်း။
၄	တမင်ကြံရွယ်၍ သူတပါးအား နာ ကျင်စေမှု။	၃၂၃	ထိခိုက်နာကျင်ခြင်း ခံရ သူက ကျေးရွာတရား ရုံး၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်။
၅	နာကျင်စေရန် အကြံအရွယ် မရှိဘဲ၊ အကြီးအကျယ်ဒေါသထွက်အောင် ပြုမှုခြင်းကြောင့်နာကျင်စေမှု။	၃၃၄	ထိခိုက်နာကျင် ခြင်းခံရ သူ။
၆	အခြားသူ၏ အသက်ကိုဖြစ်စေ၊ သို့ တည်းမဟုတ်လုံခြုံရေးကို ဖြစ်စေ၊ ဘေးဖြစ်စေသောပြုလုပ်မှု။	၃၃၆	တိုင်တမ်းသူကကျေးရွာ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက် ဖြင့်။
၇	အကြီးအကျယ် ဒေါသထွက်အောင် ပြုမှုကြောင့် မဟုတ်ဘဲ အခြားအ ကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော လက် ရောက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ရာဇ ဝတ်မကင်းသော အနိုင် အထက် ပြုမှု။	၃၅၂	လက်ရောက် ပြုခြင်း ခံရ သူ၊ သို့တည်း မဟုတ် အနိုင်အထက်ပြုခြင်းခံ ရသူ။

ဇယား။ ။အဆက်။

ကျေးရွာ တရားရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ရာဇဝတ်မှုများစာရင်း။ ။အဆက်။

[ပုဒ်မ ၆၀။]

အမှတ်စဉ်။	ပြစ်မှုအမည်။	ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ၊ သို့တည်းမဟုတ်အခြားအက်ဥပဒေပုဒ်မ။	မည်သူကပြစ်မှုကို ပြေငြိမ်းစေနိုင်သည်။
(၁)	(၂)	(၃)	(၄)
၀	မိန်းမ၏ တာယီခြေ ပျက်စီးစေရန် အကြံဖြင့် ကျူးလွန်သည့် လက်ရောက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ရာဇဝတ်မကင်းသော အနိုင်အထက်ပြုမှု။	ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၅၄	လက် ရောက် ကျူး လွန်ခြင်းခံရသော မိန်းမက၊ သို့တည်းမဟုတ် အနိုင် အထက် ပြုခြင်း ခံရသော မိန်းမက၊ ကျေးရွာ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်။
၉	အကြီးအကျယ် ဒေါသထွက်အောင် ပြုမှုခံရ၍ ကျူး လွန် သော လက်ရောက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ရာဇဝတ် မကင်းသော အနိုင်အထက် ပြုမှု။	၃၅၈	လက်ရောက် ပြုခြင်း ခံရသူ၊ သို့တည်း မဟုတ် အနိုင် အထက် ပြုခြင်း ခံရသူ။
၁၀	ကျွဲ နွားမဟုတ်သည့် ပစ္စည်းကိုခိုးမှု	၃၇၉	ပစ္စည်းခိုးရှုံးခြင်း ခံရသူက၊ ကျေးရွာတရားရုံး၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်။
၁၁	ကျွဲ နွား မဟုတ်သည့် ပစ္စည်းကို နေအိမ် စသည်တို့အတွင်းတွင်ခိုးမှု။	၃၈၀	၎င်း။
၁၂	ခြောက်လှည့်၍ တောင်းယူမှု	၃၈၄	ခြောက် လှည့်၍ ပစ္စည်း တောင်းယူခြင်း ခံရသူက ကျေးရွာ တရားရုံး၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်။
၁၃	ပစ္စည်းကို မရိုးမဖြောင့်သောသဘောဖြင့် အလွဲသုံးစားမှု။	၄၀၃	အလွဲ သုံးစား ခံရသည့် ပစ္စည်းရှင်က ကျေးရွာ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်။

ဇယား။ ။အဆက်။

ကျေးရွာ တရားရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ရာဇဝတ်မှုများစာရင်း။ ။အဆက်။

[ပုဒ်မ ၆၀၈]

ရာဇဝတ် စဉ်။ (၁)	ပြစ်မှုအမည်။ (၂)	ရာဇဝတ်ကြီး ပုဒ်မ၊ သို့တည်း မဟုတ် အခြား အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ။ (၃)	မည်သူကပြစ်မှုကို ပြေငြိမ်းစေ နိုင်သည်။ (၄)
၁၄	လိမ်လည်မှု	ရာဇဝတ် ကြီးပုဒ်မ ၄၁၇	လိမ်လည်ခံရသူက ကျေး ရွာ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြု ချက်ဖြင့်။
၁၅	အကျိုးဖျက်ဆီးမှု	၄၂၆ မှ ၄၃၄ အထိ။	ပြည်သူနှင့် မသက် ဆိုင် သော ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်း ဖြစ်လျှင်၊ အကျိုးဖျက် စီးခြင်းခံရသူ။ ပြည်သူ နှင့် သက် ဆိုင် လျှင်၊ တရား လိုက် ကျေးရွာ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက် ဖြင့်။
၁၆	ရာဇဝတ် မကင်းသော ကျော်နင်းမှု	၄၄၇	ကျော်နင်း ကျူး လွန်ခံ ရသည့် ပစ္စည်း လက်ရှိ ဖြစ်သူ။
၁၇	အိမ်ကျော်နင်းမှု	၄၄၈	ကျော်နင်း ကျူးလွန် ခံ ရသည့် ပစ္စည်း လက်ရှိ ဖြစ်သူ။
၁၈	ငြိမ်ဝပ်ရေး ပျက်ပြားစေရန် အကြံ ဖြင့်တမင်စော်ကားမှု။	၅၀၄	စော်ကားခြင်းခံရသူ။
၁၉	ရာဇဝတ်မကင်းသော ခြောက်လှန့် မှု။	၅၀၆	ခြောက်လှန့်ခြင်းခံရသူ။
၂၀	မိန်းမတို့ကာလိန္ဒြေကို စော်ကားရန် ငြိမ်ဝပ်ရေးနှင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်အမူ အရာဖြင့်ဖြစ်စေမှု။	၅၀၉	စော်ကားခြင်း ခံရသည့် မိန်းမက ကျေး ရွာ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက် ဖြင့်။

ဇယား၊ ။အဆုံး။

ကျေးရွာတရားရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ရာဇဝတ်မှုများစာရင်း။ ။အဆုံး။

[ပုဒ်မ ၆၀။]

အမှတ်စဉ်။	ပြစ်မှုအမည်။	ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားအက်ဥပဒေပုဒ်မ။	မည်သူက ပြစ်မှုကို ပြေငြိမ်းစေနိုင်သည်။
(၁)	၁)	(၃)	(၄)
၂၁	မူးယစ်သူက အားဆိုင်သောနေရာ၌မလျော်သောပုဒ်မ။	ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၅၁၀	တိုင်းတမ်းသူက ကျေးရွာတရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်။
၂၂	ဤအက်ဥပဒေ အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသောပြစ်မှုများ။	ကျေးရွာတရားရုံး။
၂၃	အများ နှင့် ဆိုင်သော နေရာတွင် လောင်းကစားခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ကြက်၊ ငှက်၊ တိရစ္ဆာန်တိုက်ခြင်းပြုမှု။	လောင်းကစားအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀။	၎င်း။
၂၄	တရားဥပဒေအရ ထုတ်ဝေးသော လက်မှတ်မရှိဘဲ၊ မူးယစ်စေတတ်သည့် သေရည်သေရက်ကို ချက်ခြင်း၊ ဖောက်ခြင်း၊ တယ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရောင်းခြင်းပြုမှု။	ယစ်မျိုး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀။	ပြေငြိမ်းခွင့်မရ။
၂၅	တရားဥပဒေအရ ထုတ်ပေးသော လက်မှတ်မရှိဘဲ၊ ဘိန်းကို လက်ရှိထားမှု။	ဘိန်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉။	၎င်း။
၂၆	တရား ဥပဒေအရ ထုတ်ပေးသော လက်မှတ် မရှိဘဲ၊ ကျွဲ၊ နွား၊ တိရစ္ဆာန်ကိုသတ်ဖြတ်မှု။	ကျွဲ၊ နွား၊ တိရစ္ဆာန်တို့ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃။	၎င်း။

၀၁၊၀၂၊၀၃—အမှတ် ၄၇၊ ဒီဂရီကရေစီးယာနွေရဝန်ကြီးဌာန၊ ၁၄-၁၀-၅၃—၂,၀၈၀—၄။